

TÜRK CEZA KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİF TASLAĞI

GENEL GEREKÇE

Adalet, insanlık tarihinin en kadim kavramlarından biri olarak bireylerin haklarının korunmasını, toplumun düzenini ve devletin meşruiyetini sağlayan temel değerdir. İnsanların birlikte yaşamaya başladıkları ilk çağlardan itibaren oluşmaya başlayan adalet kavramı, sosyal ve ekonomik ilişkilerin yoğunlaşmasıyla giderek önem kazanmış ve artık çağımızda bir amaç durumuna gelmiştir. Hukuk sistemlerinin nihai amacı, yalnızca bireyler arasındaki ihtilafların çözümü değil, aynı zamanda toplumun bütününde güven, istikrar ve barışın tesis edilmesidir. Bu bağlamda adalet, hem bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin teminatı hem de devletin faaliyetlerinin meşruiyet ölçütüdür.

Ülkemizde adaletin tesisi anlamında 2002 yılından günümüze kadar temel hak ve özgürlüklerin daha etkin korunması, hukuki güvenliğin güçlendirilmesi, adalete erişimin kolaylaştırılması, makul sürede yargılanma hakkının gözetilmesi, yargıya güvenin artırılması ve insan odaklı hizmet anlayışının geliştirilmesi amacıyla birçok düzenleme yapılmış ve çalışma gerçekleştirilmiştir.

“Türkiye Yüzyılı Adaletin Yüzyılı” hedefi doğrultusunda, katılımcı bir anlayışla, uygulayıcı hâkim ve savcılarının, baro temsilcilerinin, akademisyenlerin, sivil toplum kuruluşları ile birçok paydaşın görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 23 Ocak 2025 tarihinde açıklanan 4. Yargı Reformu Strateji Belgesiyle “hukukun üstünlüğünü esas alan, gecikmeyen ve öngörülebilir bir adalet sistemi” vizyonu ön plana çıkarılmıştır.

Önceki reform belgelerinin devamı ve tamamlayıcısı durumunda olan 2025-2029 dönemini kapsayan bu belgeyle, hukuki güvenliğin kuvvetlendirilmesi, yargılamaların makul sürede tamamlanması, çözüm merkezli ve öngörülebilir bir adalet sisteminin oluşturulması, yargılama usullerinin sadeleştirilerek verimliliğin artırılması, yargıya ilişkin güven ve memnuniyetin yükseltilmesi, onarıcı ve telafi edici adalet uygulamalarının yaygınlaştırılması, ceza adalet sisteminin etkinlik ve caydırıcılığının tahkim edilmesi hedeflenmiştir.

4. Yargı Reformu Strateji Belgesi esas alınarak hazırlanan bu Kanun Teklifiyle, doğrudan insan hayatına dokunan yenilik, uygulama ve düzenlemelerin hayata geçirilmesi öngörülmektedir.

Güvenlik tedbirleri ile suçlar için öngörülen ceza miktarı, ceza hukukunun evrensel temel ilkeleri ve Anayasanın konuya ilişkin kurallarına aykırı olmamak kaydıyla, ülkenin sosyal ve kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimleri göz önüne alınarak belirlenen ceza politikasına göre düzenlenmektedir. Bu bağlamda, hangi suça ne ölçüde yaptırım uygulanacağı ve hangi hallerin ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edileceği Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdirindedir.

Ceza hukuku, suç faillerine işlediği fiilin ağırlığına göre belirli bir yaptırım uygulamak suretiyle yeniden suç işlenmesini önlemeyi ve toplumun suçtan korunmasını amaçlamaktadır. Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere, hukuk devletinde yer alan ceza hukuku kuralları önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olarak ölçülü, adil ve orantılı olmalıdır. Suç ile ceza arasında adalete uygun bir oranın bulunup bulunmadığının belirlenmesinde; bu ihlalin toplumda yarattığı infial ve etki, kişiler üzerinde oluşturduğu tehlike, zarar verenin kişiliği ile verilen zararın azlığı veya çokluğu, suçun işlenme oranındaki artış veya azalma gibi faktörlerin dikkate alınması gerekmektedir.

Son yıllarda trafikte kişilerin can ve mal güvenliğini tehlikeye atan eylemlerin arttığı bilinen bir gerçektir. Nüfus ve araç sayısına bağlı olarak artan ulaşım yoğunluğu sebebiyle gerçekleşen trafik kazaları önemli sayıda kişinin ölümüne veya yaralanmasına yol açmakta; aynı zamanda ciddi ekonomik zararları da beraberinde getirmektedir. Bu durum dolaylı olarak toplumsal huzur ve düzenin bozulmasına neden

olmaktadır. Toplumun büyük bir çoğunluğunun her gün içerisinde bulunduğu trafik düzeninin sağlanması; kamunun güvenliği, kişilerin yaşamı ve vücut bütünlüğü ile malvarlığının korunması bakımından önem arz etmektedir. Bu kapsamda Teklifte, trafik düzenini bozan eylemlerle daha etkin mücadele edilmesi ve kişilerin trafikteki can ve mal güvenliğinin sağlanması amacıyla bazı suçların cezalarının artırılması ve unsurlarının yeniden belirlenmesi öngörülmektedir.

Diğer yandan, düğün, nişan ve asker uğurlaması gibi kişilerin toplu olarak bulundukları yerlerde silahla ateş açılması suretiyle gerçekleştirilen eylemler sonucunda kimi zaman ölüm veya yaralanma kimi zaman da ciddi korku ve endişenin meydana geldiği bilinmektedir. Kamu düzenini bozucu nitelikteki bu eylemler, yalnızca bireylerin güvenliğini değil, toplumsal huzuru da doğrudan tehdit etmektedir. Bu kapsamda, bireylerin vücut dokunulmazlığını teminat altına almak, toplumsal barış ve güven ortamını pekiştirmek ve kamu düzeninin sağlıklı biçimde devamını sağlamak amacıyla bu fiillere yönelik cezaların artırılması suretiyle caydırıcılığın sağlanması hedeflenmektedir.

Toplumsal hayatta şiddet farklı şekillerde karşımıza çıkabilmektedir. Özellikle son zamanlarda çocuk faillerin, başta diğer çocuklara karşı olmak üzere şiddet içeren birçok fiil gerçekleştirdikleri ve hatta kişilerin ölümüne sebebiyet verdikleri görülmektedir. Bu husus; psikolojik, ailevi veya çevresel faktörler ile çocukların işledikleri suçlardan dolayı yetişkinlere nazaran daha az ceza alıyor olmasından kaynaklanabilmektedir. Bu kapsamda Teklifte, 15-18 yaş grubu çocuklar için Türk Ceza Kanununun 31 inci maddesinde yaş küçüklüğüne ilişkin öngörülen hapis cezalarının üst sınırlarının artırılmasına yönelik düzenleme yapılarak, suç işlenmesinin önlenmesi, caydırıcılığın sağlanması ve çocukların suistimal edilerek suçta kullanılmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, belli kıstaslar dikkate alınarak kasten öldürme suçunu işleyen bu çocuklar bakımından hâkimin takdirine bağlı olarak herhangi bir ceza indirimi uygulanmamasına da imkan tanınmaktadır.

Çocukların suç işlenmesinde araç olarak kullanılması, yalnızca hukukun temel ilkelerine değil, aynı zamanda toplumun vicdani değerlerine de aykırıdır. Çocukların suça alet edilmesi, onların fiziksel, ruhsal ve sosyal gelişimini telafisi güç biçimde zedelemekte, onları sağlıklı birey olma potansiyelinden uzaklaştırmakta ve toplum güvenliğini tehlikeye düşürmektedir. Bu nedenle, çocukların ulusal ve uluslararası hukuki belgeler doğrultusunda en üst düzeyde korunması için suçun işlenmesinde araçsallaştırılmalarına karşı hukuki koruma mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda Teklifte, suç örgütleri tarafından çocukların suçta araç olarak kullanılmasının engellenmesi bakımından caydırıcı yaptırımlar öngörülmektedir.

Diğer yandan, suç işleyen çocukların tekrar suça sürüklenmesinin önlenmesi ve sosyal hayata sağlıklı biçimde uyumunun sağlanması amacıyla, infaz sisteminin etkinliğinin artırılması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda, infaz sürecinde çocuğun bireysel özellikleri, suçun niteliği, aile yapısı, eğitim durumu ve psikososyal koşulları dikkate alınarak ihtiyaca özel müdahale planları oluşturulması öngörülmektedir. Teklifte, çocuk hükümlülerin cezalarının doğrudan çocuk eğitimevlerinde infaz edilmesi uygulamasından vazgeçilerek çocuk hükümlülerin cezalarının infazına çocuk kapalı ceza infaz kurumlarında başlanmasına ve iyi halli olduğunun tespit edilmesi halinde eğitimevlerine ayrılmasına imkan veren düzenleme yapılmaktadır. Böylelikle, çocukların ceza infaz sürecinde yalnızca denetim altında tutulması değil, aynı zamanda olumlu davranış değişikliklerinin teşvik edilmesi ve yeniden suç işlemelerinin önlenmesi ile etkin ve caydırıcı bir infaz sürecine tabi tutulmaları amaçlanmaktadır.

Ayrıca, aile kurumunun korunması, toplumun genel ahlak ve değerlerine yapılan saldırıların önlenmesi, tek tipleştirme ve cinsiyetsizleştirme akımlarıyla daha etkin mücadele edilmesi amacıyla toplumsal yapıyı tahkim eden ve insan onurunu koruyan düzenlemeler kabul edilmektedir.

Teknolojik gelişmelerin hız kazanmasının yanı sıra sürekli değişim ve gelişim içinde olması, bilişim sistemlerinin araç olarak

kullanılması suretiyle işlenen suçlarla mücadelede ciddi zorluklar oluşturmaktadır. Bu durum uygulayıcıların suçla mücadelede ihtiyaç duyduğu yetkilerin yasal zeminini oluşturan mevzuat hükümlerinin değişen ve gelişen koşullara uygun olarak revize edilmesini zorunlu kılmaktadır.

Teklifle, bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle işlenen suçlardan elde edilen menfaatin bulunduğu hesabın askıya alınmasına imkân sağlanmaktadır. Ayrıca, bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada istenilen bilgi ve belgelerin on gün içinde gönderilmemesi veya eksik gönderilmesi halinde ilgili işletmeler hakkında idari para cezası verilmesi öngörülmektedir. Düzenlemeyle bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle işlenen suçlarla daha etkin mücadele edilebilmesi amaçlanmaktadır. Böylelikle mağdurların hak kayıplarının önüne geçilmesi sağlanmış olacaktır.

Kişilerin bilgi ve rızaları dışında yapılan abonelik kayıtları neticesinde elde edilen ve iletişim sektöründe sahte ve açık hat olarak bilinen hatların dolandırıcılık, hırsızlık ve banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması gibi birçok suçta araç olarak kullanılması, suç faillerinin tespitini güçleştirmekte ve soruşturmaların akamete uğramasına neden olabilmektedir. Teklifle, telefon hat aboneliğinin tesisi için yeni tedbirler alınmaktadır. Gerçek ve tüzel kişilerin alabilecekleri hat sayısının belirlenebilmesi bakımından Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna yetki verilmektedir. Dolandırıcılık, hırsızlık ve banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması suçlarında kullanıldığı tespit edilen telefon hatlarının bağlantısının yargı mercii kararı doğrultusunda kesilmesi öngörülmektedir. Ayrıca yabancılara ait telefon hat abonelik kayıtlarının teyit edilmesi ve güncellenmesi ile telefon hatlarının istisnai haller dışında başkalarına kullandırılmamasına dair düzenlemeler getirilmektedir.

Asliye ceza ve ağır ceza mahkemelerinin daha verimli, etkili ve süratli çalışmalarını sağlamak amacıyla görev alanları yeniden belirlenmektedir.

Anayasa Mahkemesi tarafından 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun bazı düzenlemelerinin iptaline karar verilmiştir. Anayasa Mahkemesince verilen iptal kararlarının oluşturacağı hukuki boşluğun doldurulması ve uygulamada yaşanabilecek tereddütlerin giderilmesi amacıyla düzenleme yapılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Teklif, yukarıda açıklanan gerekçelerle hazırlanmıştır.

26/9/2004 TARİHLİ VE 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 1

Akıl hastalığı

Madde 32- (1) Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez. Ancak, bu kişiler hakkında güvenlik tedbirine hükmolunur.

(2) Birinci fıkrada yazılı derecede olmamakla birlikte işlediği fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişiye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmibeş yıl, müebbet hapis cezası yerine yirmi yıl hapis cezası verilir. Diğer hallerde verilecek ceza, altıda birden fazla olmamak üzere indirilebilir. ~~Mahkûm-olunan ceza, süresi aynı olmak koşuluyla, kısmen veya tamamen, akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak da uygulanabilir.~~

Akıl hastalığı

Madde 32- (1) Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez. Ancak, bu kişiler hakkında güvenlik tedbirine hükmolunur.

(2) Birinci fıkrada yazılı derecede olmamakla birlikte işlediği fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişiye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmibeş yıl, müebbet hapis cezası yerine yirmi yıl hapis cezası verilir. Diğer hallerde verilecek ceza, altıda birden fazla olmamak üzere indirilebilir. **Kişi hakkında ayrıca** akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirine **hükmolunur.**

ÇERÇEVE

MADDE 1- 5237 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
“Kişi hakkında ayrıca akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirine hükmolunur.”

GEREKÇE

MADDE 1- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

Ceza hukukunda akıl hastalığı, ceza sorumluluğunu ortadan kaldıran veya önemli derecede azaltan sebeplerden biri olarak kabul edilmektedir. Ceza hukuku sistemimizde akıl hastalığı, tam akıl hastalığı ve kısmi akıl hastalığı olmak üzere iki gruba ayrılarak düzenlenmiştir. Suç olan fiili işlediği anda şuur ve hareket serbestisini tamamen kaldırır veya önemli derecede azaltan bir akıl hastalığına sahip olan kimse, tam akıl hastası olarak kabul edilmekte ve bu kişilere ceza verilmemektedir. Tam akıl hastaları hakkında sadece akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirlerine hükmedilmektedir. Kısmi akıl hastalığı ise tam akıl hastaları kadar olmamakla birlikte işlediği fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin azalması olarak kabul edilmektedir. Bu durumdaki failin cezai sorumluluğunun olduğu kabul edilmekte ancak cezasında indirimle gidilmektedir. Diğer yandan mevcut düzenlemeye göre, kısmi akıl hastaları bakımından mahkûm olunan ceza, süresi aynı olmak koşuluyla, kısmen veya tamamen akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak da uygulanabilmektedir.

Düzenlemeyle, kısmi akıl hastaları bakımından mahkûm olunan cezanın ceza infaz kurumunda çektirilmesi yerine akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirine çevrilmesi şeklinde gerçekleşen uygulamanın önüne geçmek amacıyla, mahkûmiyet kararı yanında ayrıca akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirine de hükmolunacağı kabul edilmektedir. Böylelikle, hukuk sistemimizde cezai sorumluluğu kabul edilen kısmi akıl hastaları hakkında hem verilen cezanın infazı hem de akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirlerinin uygulanması sağlanmış olacaktır.

MADDE 2

Akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri

Madde 57- (1) Fiili işlediği sırada akıl hastası olan kişi hakkında, koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilen akıl hastaları, yüksek güvenlikli sağlık kurumlarında koruma ve tedavi altına alınırlar.

(2) Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilmiş olan akıl hastası, yerleştirildiği kurumun sağlık kurulunca düzenlenen raporda toplum açısından tehlikeliliğinin ortadan kalktığının veya önemli ölçüde azaldığının belirtilmesi üzerine infaz hâkimi kararıyla serbest bırakılabilir.

(3) Sağlık kurulu raporunda, akıl hastalığının ve işlenen fiilin niteliğine göre, güvenlik bakımından kişinin tıbbi kontrol ve takibinin gerekip gerekmediği, gerekiyor ise, bunun süre ve aralıkları belirtilir.

(4) Tıbbi kontrol ve takip, raporda gösterilen süre ve aralıklarla, Cumhuriyet savcılığınca bu kişilerin teknik donanımı ve yetkili uzmanı olan sağlık kuruluşuna gönderilmeleri ile sağlanır.

(5) Tıbbi kontrol ve takipte, kişinin akıl hastalığı itibarıyla toplum açısından tehlikeliliğinin arttığı anlaşıldığında, hazırlanan rapora dayanılarak, infaz hâkimliğince yeniden koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Bu durumda, bir ve devamı fıkralarda belirlenen işlemler tekrarlanır.

Akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirleri

Madde 57- (1) Fiili işlediği sırada akıl hastası olan kişi hakkında, koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilen akıl hastaları, yüksek güvenlikli sağlık kurumlarında koruma ve tedavi altına alınırlar.

(2) Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilmiş olan akıl hastası, yerleştirildiği kurumun sağlık kurulunca düzenlenen raporda toplum açısından tehlikeliliğinin ortadan kalktığının veya önemli ölçüde azaldığının belirtilmesi üzerine infaz hâkimi kararıyla serbest bırakılabilir. **Ancak, hakkında 32 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca güvenlik tedbirine hükmedilen akıl hastaları için kurumda geçirilecek süre, ağırlaştırılmış müebbet hapis ve müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda bir yıldan, üst sınırı on yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda ise altı aydan az olamaz.**

(3) Sağlık kurulu raporunda, akıl hastalığının ve işlenen fiilin niteliğine göre, güvenlik bakımından kişinin tıbbi kontrol ve takibinin gerekip gerekmediği, gerekiyor ise, bunun süre ve aralıkları belirtilir.

(4) Tıbbi kontrol ve takip, raporda gösterilen süre ve aralıklarla, Cumhuriyet savcılığınca bu kişilerin teknik donanımı ve yetkili uzmanı olan sağlık kuruluşuna gönderilmeleri ile sağlanır.

(5) Tıbbi kontrol ve takipte, kişinin akıl hastalığı itibarıyla toplum açısından tehlikeliliğinin arttığı anlaşıldığında, hazırlanan rapora dayanılarak, infaz hâkimliğince yeniden koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Bu durumda, bir ve devamı fıkralarda belirlenen işlemler tekrarlanır.

~~(6) İşlediği fiille ilgili olarak hastalığı yüzünden davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişi hakkında birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre yerleştirildiği yüksek güvenlikli sağlık kuruluşunda düzenlenen kurul raporu üzerine, mahkûm olduğu hapis cezası, süresi aynı kalmak koşuluyla, kısmen veya tamamen, infaz hâkimi kararıyla akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak da uygulanabilir.~~

(7) Suç işleyen alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı kişilerin, güvenlik tedbiri olarak, alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılarına özgü sağlık kuruluşunda tedavi altına alınmasına karar verilir. Bu kişilerin tedavisi, alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılığından kurtulmalarına kadar devam eder. Bu kişiler, yerleştirildiği kurumun sağlık kurulunca bu yönde düzenlenecek rapor üzerine infaz hâkimi kararıyla serbest bırakılabilir.

(7) Suç işleyen alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı kişilerin, güvenlik tedbiri olarak, alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılarına özgü sağlık kuruluşunda tedavi altına alınmasına karar verilir. Bu kişilerin tedavisi, alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlılığından kurtulmalarına kadar devam eder. Bu kişiler, yerleştirildiği kurumun sağlık kurulunca bu yönde düzenlenecek rapor üzerine infaz hâkimi kararıyla serbest bırakılabilir.

ÇERÇEVE

MADDE 2- 5237 sayılı Kanunun 57 nci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve altıncı fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır. “Ancak, hakkında 32 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca güvenlik tedbirine hükmedilen akıl hastaları için kurumda geçirilecek süre, ağırlaştırılmış müebbet hapis ve müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda bir yıldan, üst sınırı on yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda ise altı aydan az olamaz.”

GEREKÇE

MADDE 2- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 57 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Suçun işlendiği sırada var olan akıl hastalığı, kusur yeteneğini ortadan kaldıran veya önemli derecede azaltan bir neden olarak tüm ceza hukuku sistemlerinde cezalandırılmaya engel görülmekte, ancak fiilin hukuka aykırılığı nedeniyle failin korunması ve tedavi edilerek topluma kazandırılması tercih edilmektedir.

5237 sayılı Kanunun 32 nci maddesinde akıl hastaları için güvenlik tedbirine hükmedileceği belirtilmiş ve 57 nci maddesinde akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirlerinin uygulanma usulü düzenlenmiştir. Söz konusu 32 nci maddenin gerekçesinde, akıl hastaları ile ilgili güvenlik tedbiri açısından belli bir süre öngörülmediği, güvenlik tedbirinin, akıl hastasının toplum açısından tehlikeliliğinin ortadan kalkmasına veya önemli ölçüde azalmasına kadar uygulanmaya devam edileceği vurgulanmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasına eklenen hükümle, akıl hastalarının tedavi ve koruma amacıyla sağlık kurumunda geçirecekleri sürenin ağırlaştırılmış müebbet hapis ve müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda bir yıldan, üst sınırı on yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda ise altı aydan az olamayacağı düzenlenmektedir. Böylelikle asgari bir tedavi süresi öngörülme suretiyle akıl hastalarının ve toplumun korunması

amaçlanmaktadır.

Ayrıca, 32 nci maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişikliğe uyum sağlanması ve uygulamada tereddüde sebebiyet verilmemesi amacıyla maddenin altıncı fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 3

Taksirle yaralama

Madde 89- (1) Taksirle başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, ~~üç~~ aydan ~~bir~~ yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

(2) Taksirle yaralama fiili, mağdurun;

- a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
 - b) Vücudunda kemik kırılmasına,
 - c) Konuşmasında sürekli zorluğa,
 - d) Yüzünde sabit ize,
 - e) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
 - f) Gebe bir kadının çocuğunun vaktinden önce doğmasına,
- Neden olmuşsa, birinci fıkraya göre belirlenen ceza, yarısı oranında artırılır.

(3) Taksirle yaralama fiili, mağdurun;

- a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
 - b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,
 - c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
 - d) Yüzünün sürekli değişikliğine,
 - e) Gebe bir kadının çocuğunun düşmesine,
- Neden olmuşsa, birinci fıkraya göre belirlenen ceza, bir kat artırılır.

(4) Fiilin birden fazla kişinin yaralanmasına neden olması halinde, ~~altı~~ aydan ~~üç~~ yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(5) Taksirle yaralama suçunun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır. Ancak, birinci fıkra kapsamına giren yaralama hariç,

Taksirle yaralama

Madde 89- (1) Taksirle başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, ~~dört~~ aydan ~~iki~~ yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

(2) Taksirle yaralama fiili, mağdurun;

- a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
 - b) Vücudunda kemik kırılmasına,
 - c) Konuşmasında sürekli zorluğa,
 - d) Yüzünde sabit ize,
 - e) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
 - f) Gebe bir kadının çocuğunun vaktinden önce doğmasına,
- Neden olmuşsa, birinci fıkraya göre belirlenen ceza, yarısı oranında artırılır.

(3) Taksirle yaralama fiili, mağdurun;

- a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
 - b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,
 - c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
 - d) Yüzünün sürekli değişikliğine,
 - e) Gebe bir kadının çocuğunun düşmesine,
- Neden olmuşsa, birinci fıkraya göre belirlenen ceza, bir kat artırılır.

(4) Fiilin birden fazla kişinin yaralanmasına neden olması halinde, ~~dokuz~~ aydan ~~beş~~ yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(5) Taksirle yaralama suçunun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır. Ancak, birinci fıkra kapsamına giren yaralama hariç,

suçun bilinçli taksirle işlenmesi halinde şikâyet aranmaz.	suçun bilinçli taksirle işlenmesi halinde şikâyet aranmaz.
ÇERÇEVE MADDE 3- 5237 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç aydan bir yıla” ibaresi “dört aydan iki yıla” ve dördüncü fıkrasında yer alan “altı aydan üç yıla” ibaresi “dokuz aydan beş yıla” şeklinde değiştirilmiştir.	
GEREKÇE MADDE 3- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Kişiler belirli bir davranışta bulunurken, herkesten beklenen kadar özenli ve dikkatli olmakla yükümlüdür. Bu durum, aynı zamanda taksirle gerçekleştirilen davranışın haksızlık unsurunu yani dikkat ve özen yükümlülüğünü oluşturmaktadır. Kişilerin sağlığı bakımından zararlı sonuçlara yol açabilecek tehlikeli faaliyet alanlarının artması, çalışma ortamlarının kalabalıklaşması, artan nüfusa bağlı olarak insan etkileşimlerinin yoğunlaşması ve trafiğe çıkan araç sayısında yaşanan ciddi artışlar gibi birçok durum kişilerin dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranışları halinde daha ciddi sonuçlarla karşılaşılmasına sebebiyet vermektedir. Düzenlemeyle, taksirle yaralama suçunun ceza miktarları artırılmak suretiyle kişilerin davranışlarını gerçekleştirirken gerekli dikkat ve özeni göstermelerinin ve suçla daha etkin mücadele edilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.	
MADDE 4	
Güveni kötüye kullanma Madde 155- (1) Başkasına ait olup da, muhafaza etmek veya belirli bir şekilde kullanmak üzere zilyedliği kendisine devredilmiş olan mal üzerinde, kendisinin veya başkasının yararına olarak, zilyedliğin devri amacı dışında tasarrufta bulunan veya bu devir olgusunu inkar eden kişi, şikâyet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır. (2) Suçun, meslek ve sanat, ticaret veya hizmet ilişkisinin ya da hangi nedenden doğmuş olursa olsun, başkasının mallarını idare etmek yetkisinin gereği olarak tevdi ve teslim edilmiş eşya hakkında işlenmesi halinde, bir yıldan yedi yıla kadar hapis ve üçbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.	Güveni kötüye kullanma Madde 155- (1) Başkasına ait olup da, muhafaza etmek veya belirli bir şekilde kullanmak üzere zilyedliği kendisine devredilmiş olan mal üzerinde, kendisinin veya başkasının yararına olarak, zilyedliğin devri amacı dışında tasarrufta bulunan veya bu devir olgusunu inkar eden kişi, şikâyet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır. (2) Suçun, meslek ve sanat, ticaret veya hizmet ilişkisinin ya da hangi nedenden doğmuş olursa olsun, başkasının mallarını idare etmek yetkisinin gereği olarak tevdi ve teslim edilmiş eşya hakkında işlenmesi halinde, bir yıldan yedi yıla kadar hapis ve üçbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur. (3) Suçun konusunun motorlu kara, deniz veya hava taşıtı olması halinde yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza bir kat artırılır.

ÇERÇEVE

MADDE 4- 5237 sayılı Kanunun 155 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Suçun konusunun motorlu kara, deniz veya hava taşıtı olması halinde yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza bir kat artırılır.”

GEREKÇE

MADDE 4- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 155 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Son yıllarda güveni kötüye kullanma suçunun kiralık araçların geri getirilmemesi veya parçalarının değiştirilmesi suretiyle yaygın bir şekilde işlendiği ve kiralanan bu araçların birçok suçta kullanıldığı görülmektedir. Bu durum ciddi mağduriyetler doğurmakta ve suçla mücadelede zafiyete neden olabilmektedir.

Maddeye eklenen üçüncü fıkrayla güveni kötüye kullanma suçunun konusunun motorlu kara, deniz veya hava taşıtı olması nitelikli hal olarak kabul edilmekte ve verilecek ceza miktarında artırım yapılmaktadır. Belirtmek gerekir ki elektrikli motorlu araçlar da bu suçun konusunu oluşturabilecektir.

Düzenlemeyle suçla daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanması ile yaşanan mağduriyetlerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 5

Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması

Madde 170- (1) Kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda;

a) Yangın çıkaran,
b) Bina çökmesine, toprak kaymasına, çığ düşmesine, sel veya taşkına neden olan,

c) Silahla ateş eden veya patlayıcı madde kullanan,

kişi, ~~altı aydan üç~~ yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması

Madde 170- (1) Kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda;

a) Yangın çıkaran,
b) Bina çökmesine, toprak kaymasına, çığ düşmesine, sel veya taşkına neden olan,

c) Silahla ateş eden veya patlayıcı madde kullanan,

kişi, **bir yıldan beş** yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. **Suçun ses ve gaz fişeği atabilen silahla ateş etmek suretiyle işlenmesi halinde kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.**

(2) Birinci fıkrada tanımlanan suçun kişilerin toplu olarak bulundukları yerlerde işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(2) Yangın, bina çökmesi, toprak kayması, çığ düşmesi, sel veya taşkın tehlikesine neden olan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.	(3) Yangın, bina çökmesi, toprak kayması, çığ düşmesi, sel veya taşkın tehlikesine neden olan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.
--	--

ÇERÇEVE

MADDE 5- 5237 sayılı Kanunun 170 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “altı aydan üç yıla” ibaresi “bir yıldan beş yıla” şeklinde değiştirilmiş, fıkra aşağıdaki cümle ile maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“Suçun ses ve gaz fişeği atabilen silahla ateş etmek suretiyle işlenmesi halinde kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

“(2) Birinci fıkra tanımlanan suçun kişilerin toplu olarak bulundukları yerlerde işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

GEREKÇE

MADDE 5- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 170 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

5237 sayılı Kanunun 170 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendiyle, kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda silahla ateş etmek fiili suç olarak kabul edilmiştir. Bu fiilin yaptırıma bağlanması suretiyle kişilerin korku, kaygı ve panikten uzak, huzurlu bir hayat sürmeleri amaçlanmıştır.

23/1/2008 tarihli ve 5729 sayılı Ses ve Gaz Fişeği Atabilen Silahlar Hakkında Kanun ile Ses ve Gaz Fişeği Atabilen Silahlar Hakkında Yönetmeliğin ilgili hükümlerinde tanımlanan, toplumda kurusıkı olarak bilinen ve görünüm itibarıyla gerçek silahtan ayırt edilmesi oldukça zor olan ses ve gaz fişeği atabilen silahların sayısında son yıllarda ciddi artış olduğu görülmektedir. Gerçek silahtan ayırt edilmesi güç olan bu silahların kullanımındaki artış, kişilerin korku, kaygı ve panikten uzak bir hayat sürmelerine yönelik tehlike oluşturabilmekte ve kişilerin huzurunun bozulması sonucunu doğurabilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasına eklenen cümleyle, toplumda kurusıkı olarak tabir edilen ses ve gaz fişeği atabilen silahların da suçun kapsamına alınması suretiyle bu silahların kullanılmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Düzenlemeyle, suçun ses ve gaz fişeği atabilen silahla ateş etmek suretiyle işlenmesi haline ilişkin müstakil bir yaptırım belirlenmektedir. Böylelikle suçun ateşli silah kullanılarak işlenmesi hali ile ses ve gaz fişeği atabilen silah kullanılarak işlenmesi hali arasında ölçülülük ilkesine uygun bir denge kurulmak suretiyle ceza adaletinin sağlanması öngörülmektedir.

Ayrıca, birinci fıkra belirtilen suçla daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla hapis cezasının alt ve üst sınırı artırılmaktadır.

İnsanların toplu olarak bulunduğu nişan merasimi, düğün töreni, asker uğurlaması, konser etkinliği, spor müsabakası, çarşı, pazar ve meydan gibi yerlerde genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun işlenmesi, izdiham başta olmak üzere birçok olumsuz durumun meydana gelmesine sebebiyet verebilmektedir. Bu gibi durumlar, yaralanma ve ölüm vakaları gerçekleşme bile toplumsal huzurun bozulmasına neden olabilmektedir.

Maddeye eklenen yeni ikinci fıkrayla, birinci fıkra tanımlanan genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun, kişilerin toplu olarak bulundukları yerlerde işlenmesi halinde verilecek cezanın yarı oranında artırılacağı kabul edilmektedir.

MADDE 6

Ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması

Madde 223- (1) ~~Cebir veya tehdit kullanarak ya da h~~ hukuka aykırı ~~başka~~ bir davranışla kara ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen, bu aracı hareket halinde iken durduran ~~veya~~ gitmekte olduğu yerden başka yere götüren kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun konusunun deniz veya demiryolu ulaşım aracı olması halinde, ~~iki yıldan beş yıla~~ kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) ~~Cebir veya tehdit kullanarak ya da h~~ hukuka aykırı ~~başka~~ bir davranışla hava ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen ~~veya~~ bu aracı gitmekte olduğu yerden başka yere götüren kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(4) ~~Bu suçların işlenmesi sırasında kişilerin hürriyetinin tahdit edilmesi dolayısıyla ayrıca cezaya hükmolunur.~~

~~(5) Bu suçların işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.~~

Ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesi, kaçırılması veya alıkonulması

Madde 223- (1) Hukuka aykırı bir davranışla kara ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen veya bu aracı hareket halinde iken durduran kişi, bir yıldan üç yıla kadar, bu aracı gitmekte olduğu yerden başka yere götüren kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun konusunun deniz veya demiryolu ulaşım aracı olması halinde, ~~üç yıldan yedi yıla~~ kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Hukuka aykırı bir davranışla hava ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen kişi, beş yıldan on yıla kadar, bu aracı gitmekte olduğu yerden başka yere götüren kişi, ~~yedi yıldan oniki yıla kadar~~ hapis cezası ile cezalandırılır.

(4) Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların işlenmesi amacıyla veya sırasında başka bir suçun işlenmesi halinde ayrıca bu suçtan dolayı ceza verilir.

ÇERÇEVE

MADDE 6- 5237 sayılı Kanunun 223 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesi, kaçırılması veya alıkonulması

MADDE 223- (1) Hukuka aykırı bir davranışla kara ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen veya bu aracı hareket halinde iken durduran kişi, bir yıldan üç yıla kadar, bu aracı gitmekte olduğu yerden başka yere götüren kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun konusunun deniz veya demiryolu ulaşım aracı olması halinde, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Hukuka aykırı bir davranışla hava ulaşım aracının hareket etmesini engelleyen kişi, beş yıldan on yıla kadar, bu aracı gitmekte olduğu yerden başka yere götüren kişi, yedi yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(4) Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların işlenmesi amacıyla veya sırasında başka bir suçun işlenmesi halinde ayrıca bu suçtan dolayı ceza verilir.”

GEREKÇE

MADDE 6- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 223 üncü maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Madde içeriğinde yapılan değişikliklere uyum sağlamak amacıyla maddenin başlığı değiştirilmektedir.

Her toplumda, kişi, mal ve hizmetlerin, kesintisiz, güvenli ve hızlı dolaşımının sağlanması hayati önem taşımaktadır. Ulaşım araçları da insanların seyahat hürriyetini sağlayan unsurların başında gelmektedir. Ulaşım yolları ve araçları ile araçları kullanan ve seyahat eden kişilerin güvenliğini sağlamak, Devletin temel görevleri arasındadır.

Cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla ulaşım araçlarına ve dolayısıyla kişilere yapılan müdahaleler, ulaşım güvenliğini zedelemekte ve kişilerin seyahat hürriyetine engel oluşturmaktadır. Ayrıca, son dönemde trafikte çıkan tartışmalar ve akabinde ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesine veya durmasına neden olan eylemler, hem trafik güvenliğini tehlikeye sokmakta hem de kişilerin yaralanmasına ve hatta ölümlerine sebebiyet verebilmektedir.

Maddenin birinci ve üçüncü fıkrasında yapılan değişikliklerle, cebir veya tehdit kullanma fiilleri, suçun unsuru olmaktan çıkarılmakta ve böylelikle bu fiiller bakımından gerçek içtima hükümlerinin uygulanması öngörülmektedir. Dolayısıyla, hukuka aykırı bir davranışla ulaşım aracının hareketinin engellenmesi, kaçırılması veya alıkonulması, bu suçun işlenmesi için yeterli olacaktır.

Yine maddenin birinci ve üçüncü fıkrasında yapılan değişikliklerle, eylemin ağırlığı ve niteliği dikkate alınarak ulaşım aracını gitmekte olduğu yerden başka bir yere götüren kişi bakımından verilecek cezanın alt ve üst sınırı artırılmaktadır. Böylelikle, ulaşım aracının hareket etmesini engelleme ve ulaşım aracı hareket halinde iken durdurma eylemleri ile ulaşım aracını gitmekte olduğu yerden başka yere götürme eyleminin cezası bakımından adil bir denge kurulması sağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişikliklerle, suçla daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla suçun konusunun deniz veya demiryolu ulaşım aracı olması halinde verilecek ceza artırılmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında yapılan düzenlemeyle, ulaşım araçlarının hareketinin engellenmesi, kaçırılması veya alıkonulması suçunun işlenmesi amacıyla veya bu suçun işlenmesi sırasında başka bir suçun işlenmesi halinde kişilerin ayrıca bu suç veya suçlardan cezalandırılması sağlanmaktadır. Buna göre, bu suçun işlenmesi sırasında kasten yaralama, tehdit, mala zarar verme, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma veya başka bir suçun işlenmesi halinde faile hem 223 üncü maddede düzenlenen suçtan hem de işlediği diğer suçlardan ayrı ayrı ceza verilecektir.

Ayrıca, maddenin dördüncü fıkrasında yapılan düzenlemeye uyum sağlamak amacıyla maddenin beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Düzenlemeyle, özellikle trafikteki saldırganlık fiilleriyle daha etkin mücadele edilmesi ve kişilerin trafikteki can ve mal güvenliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

22/11/2001 TARİHLİ VE 4721 SAYILI TÜRK MEDENİ KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 7

2. Cinsiyet değişikliğinde

Madde 40- Cinsiyetini değiştirmek isteyen kimse, şahsen başvuruda bulunarak mahkemece cinsiyet değişikliğine izin verilmesini isteyebilir. Ancak, iznin verilebilmesi için, istem sahibinin ~~onsekiz~~ yaşını doldurmuş bulunması ve evli olmaması; ayrıca transseksüel yapıda olup, cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğunu bir eğitim ve araştırma hastanesi ~~inden alınacak~~ resmî sağlık kurulu raporuyla belgelemesi şarttır.

Verilen izne bağlı olarak amaç ve tıbbî yöntemlere uygun bir cinsiyet değiştirme ameliyatı gerçekleştirildiğinin resmî sağlık kurulu raporuyla doğrulanması hâlinde, mahkemece nüfus sicilinde gerekli düzeltmenin yapılmasına karar verilir.

2. Cinsiyet değişikliğinde

Madde 40- Cinsiyetini değiştirmek isteyen kimse, şahsen başvuruda bulunarak mahkemece cinsiyet değişikliğine izin verilmesini isteyebilir. Ancak, iznin verilebilmesi için, istem sahibinin **yirmibeş** yaşını doldurmuş bulunması ve evli olmaması; ayrıca transseksüel yapıda olup, **üreme yeteneğinden sürekli biçimde yoksun bulunduğunu ve** cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğunu **Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen tam teşekküllü** bir eğitim ve araştırma hastanesinin **en az üçer ay aralıklarla yapacağı dört değerlendirme sonucunda vereceği** resmî sağlık kurulu raporuyla belgelemesi şarttır. **Bu fıkra uyarınca izin alınmadan cinsiyet değişikliğine yönelik hiçbir tıbbi müdahale yapılamaz.**

Verilen izne bağlı olarak amaç ve tıbbî yöntemlere uygun bir cinsiyet değiştirme ameliyatı gerçekleştirildiğinin **birinci fıkra uyarınca belirlenen hastane tarafından verilen** resmî sağlık kurulu raporuyla doğrulanması hâlinde, mahkemece nüfus sicilinde gerekli düzeltmenin yapılmasına karar verilir.

Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen tam teşekküllü bir eğitim ve araştırma hastanesince düzenlenen resmi sağlık kurulu raporuyla, genetik ve/veya hormonal hastalıklar nedeniyle genital organlarında gelişme bozukluğu olduğu tespit edilen kişilerde bu maddedeki şartlar aranmaksızın tedaviye yönelik zorunlu tıbbi müdahaleler yapılabilir. Ancak yapılacak tıbbi müdahaleler sonucunda kişinin nüfus sicilinde cinsiyet değişikliği yapılmasının zorunlu olması hâlinde, mahkemece nüfus sicilinde gerekli düzeltmenin yapılmasına karar verilir.

ÇERÇEVE

MADDE 7- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “onsekiz” ibaresi “yirmibeş” ve “cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğunu bir eğitim ve araştırma hastanesinden alınacak resmî sağlık kurulu raporuyla belgelemesi şarttır.” ibaresi “üreme yeteneğinden sürekli biçimde yoksun bulunduğunu ve cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğunu Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen tam teşekküllü bir eğitim ve araştırma hastanesinin en az üçer ay aralıklarla yapacağı dört değerlendirme sonucunda vereceği resmî sağlık kurulu raporuyla belgelemesi şarttır.” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki cümle, ikinci fıkrasına “gerçekleştirildiğinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “birinci fıkra uyarınca belirlenen hastane tarafından verilen” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu fıkra uyarınca izin alınmadan cinsiyet değişikliğine yönelik hiçbir tıbbi müdahale yapılamaz.”

“Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen tam teşekküllü bir eğitim ve araştırma hastanesince düzenlenen resmi sağlık kurulu raporuyla, genetik ve/veya hormonal hastalıklar nedeniyle genital organlarında gelişme bozukluğu olduğu tespit edilen kişilerde bu maddedeki şartlar aranmaksızın tedaviye yönelik zorunlu tıbbi müdahaleler yapılabilir. Ancak yapılacak tıbbi müdahaleler sonucunda kişinin nüfus sicilinde cinsiyet değişikliği yapılmasının zorunlu olması hâlinde, mahkemece nüfus sicilinde gerekli düzeltmenin yapılmasına karar verilir.”

GEREKÇE

MADDE 7- Maddeyle, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 40 ıncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Madde, cinsiyet değişikliği başvurusunda bulunabilmenin ve cinsiyet değiştirebilmenin şartları düzenlenmiştir. Bütün şartları sağlayan ve cinsiyet değiştirmek isteyen kişilere gerekli tıbbi müdahalenin yapılabilmesi mahkemenin iznine bağlanmıştır. Her ne kadar kişilere cinsiyet değiştirme imkânı tanınmış ise de bu durum, kişilerin üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hak olmayıp, cinsiyet değişikliğine dair zorunluluğun bilimsel olarak ortaya konulması gerekmektedir. Cinsiyet değişikliğine yönelmiş kişilerin ilerde yaşayabilecekleri fizyolojik ve ruhsal olumsuzlukların önlenmesi suretiyle öncelikle bu kişilerin, genel anlamda ise aile kurumunun ve toplumun korunması gerekmektedir. Nitekim Anayasanın 41 inci ve 58 inci maddelerine göre ailenin ve gençliğin korunmasına yönelik gerekli tüm tedbirleri almak, Devletin yükümlülüğü altındadır.

Düzenlemeyle, cinsiyet değişikliğinin yaş sınırı onsekizden yirmibeşe yükseltilmektedir. Böylelikle kişilerin yaşamının sonraki bölümünü ciddi şekilde etkileyecek nitelikte olan bu kararın belirli bir yaş olgunluğuna ulaşıldıktan sonra alınması sağlanmaktadır.

Ayrıca, kişinin cinsiyet değişikliğine ilişkin izin talebinde bulunabilmesi için üreme yeteneğinden sürekli biçimde yoksun bulunduğunun sağlık kurulu raporuyla tespit edilmesi gerektiği düzenlenmektedir.

Cinsiyet değişikliğinin temelini oluşturan sağlık kurulu raporlarının tüm eğitim araştırma hastaneleri yerine Sağlık Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü eğitim ve araştırma hastaneleri tarafından ve en az üçer ay aralıklarla yapacağı dört değerlendirme neticesinde verilebilmesi öngörülmektedir. Böylelikle cinsiyet değiştirmek isteyen kişilerin hem belirli bir zaman diliminde gözlemlenebilmesi hem de raporu verecek eğitim ve araştırma hastanelerinde bu konuda uzmanlaşmanın sağlanması suretiyle geri dönüşü olmayan ve sağlık açısından ciddi riskler taşıyan cinsiyet değiştirme müdahalelerine ilişkin sürecin daha sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi amaçlanmaktadır. Sağlık kurulu raporu düzenlenirken başvuranın tıbbi zorunluluk olmamasına rağmen maddede yer alan koşulları sağlamak amacıyla hormon veya ilaç alımı yapıp yapmadığı dikkate alınacaktır.

Düzenlemeye göre mahkemeden izin alınmadan cinsiyet değişikliğine yönelik hiçbir tıbbi müdahale yapılamayacaktır. Buna karşın, genetik ve/veya hormonal hastalıklar nedeniyle genital organlarında gelişme bozukluğu bulunan kişilerde ihtiyaç duyulan tedaviye yönelik tıbbi müdahaleler bakımından bu madde kapsamında izin alınmasına gerek bulunmamaktadır. Bu kişiler hakkında Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen tam teşekküllü bir eğitim ve araştırma hastanesince düzenlenen resmi sağlık kurulu raporuyla, bu maddedeki şartlar aranmaksızın tedaviye yönelik zorunlu tıbbi müdahaleler yapılabilecek ve bu tıbbi müdahaleler sonucunda kişinin nüfus siciline cinsiyet değişikliği yapılmasının zorunlu olması hâlinde, mahkemece nüfus siciline gerekli düzeltmenin yapılmasına karar verilecektir.

26/9/2004 TARİHLİ VE 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 8

4721 SAYILI TÜRK MEDENİ KANUNU

IV. Düzeltme

1. Genel olarak

Madde 39- Mahkeme kararı olmadıkça, kişisel durum sicilinin hiçbir kaydında düzeltme yapılamaz.

2. Cinsiyet değişikliğinde

Madde 40- Cinsiyetini değiştirmek isteyen kimse, şahsen başvuruda bulunarak mahkemece cinsiyet değişikliğine izin verilmesini isteyebilir. Ancak, iznin verilebilmesi için, **istem sahibinin onsekiz yaşını doldurmuş bulunması ve evli olmaması; ayrıca transseksüel yapıda olup, cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğunu (...) bir eğitim ve araştırma hastanesinden alınacak resmî sağlık kurulu raporuyla belgelemesi şarttır.**

Verilen izne bağlı olarak amaç ve tıbbi yöntemlere uygun bir cinsiyet değiştirme ameliyatı gerçekleştirildiğinin resmî sağlık kurulu raporuyla doğrulanması hâlinde, mahkemece nüfus siciline gerekli düzeltmenin yapılmasına karar verilir.

Kanuna aykırı cinsiyet değişikliği

Madde 93/A- (1) Kanunla belirlenen koşullara aykırı olarak kişinin cinsiyetini değiştirmeye yönelik herhangi bir tıbbi müdahalede bulunan faile üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve bin günden onbin güne kadar adli para cezası verilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen müdahalenin çocuğa karşı veya yetkili olmayan bir kişi tarafından yapılması durumunda verilecek ceza bir kat artırılır.

(3) Kanunla belirlenen koşullara aykırı olarak cinsiyetini değiştirmeye yönelik herhangi bir tıbbi müdahale yaptıran kişiye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

ÇERÇEVE

MADDE 8- 5237 sayılı Kanuna 93 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Kanuna aykırı cinsiyet değişikliği

MADDE 93/A- (1) Kanunla belirlenen koşullara aykırı olarak kişinin cinsiyetini değiştirmeye yönelik herhangi bir tıbbi müdahalede bulunan faile üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve bin günden onbin güne kadar adli para cezası verilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen müdahalenin çocuğa karşı veya yetkili olmayan bir kişi tarafından yapılması durumunda verilecek ceza bir kat artırılır.

~~(3) Kanunla belirlenen koşullara aykırı olarak cinsiyetini değiştirmeye yönelik herhangi bir tıbbi müdahale yaptıran kişiye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.”~~

GEREKÇE

MADDE 8- Maddeyle, 5237 sayılı Kanuna yeni bir madde eklenmektedir.

Cinsiyet değiştirmenin koşulları Türk Medeni Kanununun 40 ıncı maddesinde düzenlenmiş olup, bu koşullara aykırı olarak cinsiyet değiştirmeye yönelik tıbbi müdahalelerin yapılması kişilerin sağlığı, toplum ve aile yapısının geleceği açısından ciddi tehditler barındırmaktadır. Teklifle Türk Medeni Kanununun 40 ıncı maddesinde yapılan değişiklikle, cinsiyet değiştirme daha sıkı şartlara bağlanmakta ve mahkemeden izin alınmaksızın cinsiyet değişikliğine yönelik herhangi bir tıbbi müdahale yapılması açıkça yasaklanmaktadır.

Düzenlemeyle, kanunla belirlenen şartlara aykırı olarak kişi üzerinde cinsiyet değişikliğine yönelik herhangi bir tıbbi müdahalede bulunmak ve bu tıbbi müdahaleyi yaptırmak fiilleri suç haline getirilmektedir. Buna göre, hem tıbbi müdahaleyi yapan kişi hem de bu müdahaleyi yaptıran kişi ayrı ayrı cezalandırılacaktır. Ayrıca, cinsiyet değiştirmeye yönelik bir tıbbi müdahalenin çocuğa karşı veya yetkili olmayan bir kişi tarafından yapılması halleri cezayı ağırlaştırıcı bir sebep olarak kabul edilmektedir. Belirtmek gerekir ki, izin alınmadan yapılan cinsiyet değiştirmeye yönelik tüm cerrahi müdahaleler ile cerrahi boyutta olmasa dahi cinsiyet değiştirmeye yönelik hormon veya ilaç verilmesi gibi tıbbi müdahaleler de bu suçu oluşturacaktır.

Buna karşın, genetik ve hormonal hastalıklar nedeniyle genital organlarında gelişme bozukluğu bulunan kişilerde ihtiyaç duyulan tedaviye yönelik tıbbi müdahaleler, bu suçun kapsamına girmeyecektir.

MADDE 9

Hayasızca hareketler

Madde 225- (1) Alenen cinsel ilişkide bulunan veya teşhircilik yapan kişi, ~~altı aydan bir yıla~~ kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Hayasızca hareketler

Madde 225- (1) Alenen cinsel ilişkide bulunan veya teşhircilik yapan kişi, **bir yıldan üç yıla** kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Doğuştan gelen biyolojik cinsiyete ve genel ahlaka aykırı tutum ve davranışta bulunan ya da bulunmayı alenen teşvik eden, öven veya özendiren kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Aynı cinsiyetteki kişilerin nişan veya evlenme töreni yapmaları halinde bu kişilere, bir yıl altı aydan dört yıla kadar hapis cezası verilir.

ÇERÇEVE

MADDE 9- 5237 sayılı Kanunun 225 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “altı aydan bir yıla” ibaresi “bir yıldan üç yıla” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(2) Doğuştan gelen biyolojik cinsiyete ve genel ahlaka aykırı tutum ve davranışta bulunan ya da bulunmayı alenen teşvik eden, öven veya özendiren kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Aynı cinsiyetteki kişilerin nişan veya evlenme töreni yapmaları halinde bu kişilere, bir yıl altı aydan dört yıla kadar hapis cezası verilir.”

GEREKÇE

MADDE 9- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 225 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, hayasızca hareketlerle toplumun genel ahlak ve değerlerine yapılan saldırının önlenmesi ile caydırıcılığın sağlanması amacıyla hapis cezasının alt ve üst sınırı artırılmaktadır.

Maddeye eklenen ikinci fıkayla, tek tipleştirme ve cinsiyetsizleştirme akımlarıyla daha etkin mücadele edilmesi amacıyla genel ahlaka aykırı olacak şekilde doğuştan gelen biyolojik cinsiyete aykırı tutum ve davranışta bulunmak ya da bulunmayı alenen teşvik etmek, bu davranışları övmek veya özendirmek fiilleri suç haline getirilmektedir.

Evlenme, bir kadın ve bir erkeğin yetkili memur önünde aile kurmak amacıyla yapmış oldukları medeni hukuk sözleşmesidir. Türk Medeni Kanununun hükümlerine göre evlenme ancak bir erkek ile bir kadın arasında gerçekleşmektedir. Başka bir ifadeyle aynı cinsiyetteki kişilerin evlenmeleri hukuken mümkün değildir. Maddeye eklenen üçüncü fıkayla, aynı cinsiyetteki kişilerin nişan veya evlenme töreni yapmaları fiili suç olarak düzenlenmektedir. Belirtmek gerekir ki bu durumda nişan veya evlilik töreninin tarafı olan aynı cinsiyetteki kişiler ayrı ayrı cezalandırılacaktır. Bu fıkarda düzenlenen suç, esasında ikinci fıkarda düzenlenen suçun daha özel bir halini oluşturmakta olup, fiilin ağırlığı ve toplumdaki etkisi dikkate alınarak, ceza miktarı ikinci fıkraya göre daha ağır olacak şekilde belirlenmektedir.

Düzenlemeyle, fiziki ve ruhsal açıdan sağlıklı bireylerin ve nesillerin yetiştirilmesi ile aile kurumunun ve toplum yapısının korunması amaçlanmaktadır.

4/12/2004 TARİHLİ VE 5271 SAYILI CEZA MUHAKEMESİ KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 10

Seri muhakeme usulü

Madde 250 – (1) Soruşturma evresi sonunda aşağıdaki suçlarla ilgili olarak kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilmediği takdirde seri muhakeme usulü uygulanır:

a) Türk Ceza Kanununda yer alan;

Seri muhakeme usulü

Madde 250 – (1) Soruşturma evresi sonunda aşağıdaki suçlarla ilgili olarak kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilmediği takdirde seri muhakeme usulü uygulanır:

a) Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Hakkı olmayan yere tecavüz (madde 154, ikinci ve üçüncü fıkra), 2. Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması (madde 170), 3. Trafik güvenliğini tehlikeye sokma (madde 179, ikinci ve üçüncü fıkra), 4. Gürültüye neden olma (madde 183), 5. Parada sahtecilik (madde 197, ikinci ve üçüncü fıkra), 6. Mühür bozma (madde 203), 7. Resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan (madde 206), 8. Kumar oynanması için yer ve imkan sağlama (madde 228, birinci fıkra), 9. Başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması (madde 268), suçları. b) 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrası ile 15 inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen suçlar. c) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 93 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen suç. d) 13/12/1968 tarihli ve 1072 sayılı Rulet, Tilt, Langırt ve Benzeri Oyun Alet ve Makinaları Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen suç. e) 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde belirtilen suç. (...)	1. Hakkı olmayan yere tecavüz (madde 154, ikinci ve üçüncü fıkra), 2. Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması (madde 170, birinci ve üçüncü fıkra), 3. Trafik güvenliğini tehlikeye sokma (madde 179, ikinci ve üçüncü fıkra), 4. Gürültüye neden olma (madde 183), 5. Parada sahtecilik (madde 197, ikinci ve üçüncü fıkra), 6. Mühür bozma (madde 203), 7. Resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan (madde 206), 8. Kumar oynanması için yer ve imkan sağlama (madde 228, birinci fıkra), 9. Başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması (madde 268), suçları. b) 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrası ile 15 inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen suçlar. c) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 93 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen suç. d) 13/12/1968 tarihli ve 1072 sayılı Rulet, Tilt, Langırt ve Benzeri Oyun Alet ve Makinaları Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen suç. e) 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde belirtilen suç. (...)
ÇERÇEVE MADDE 10- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan “(madde 170)” ibaresi “(madde 170, birinci ve üçüncü fıkra)” şeklinde değiştirilmiştir.	
GEREKÇE MADDE 10- Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.	

Teklifle, Türk Ceza Kanununun 170 inci maddesinin ikinci fıkrasında genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması suçunun kişilerin toplu olarak bulundukları yerlerde işlenmesi, nitelikli hal olarak düzenlenmektedir. Değişiklikle, 170 inci maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen bu suçun seri muhakeme usulünün kapsamı dışında tutulması sağlanmaktadır.

26/9/2004 TARİHLİ VE 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 11

Önödeme

Madde 75- (1) Uzlaşma kapsamındaki suçlar hariç olmak üzere, yalnız adli para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının yukarı sınırı altı ayı aşmayan suçların faili;

- Adli para cezası maktu ise bu miktarı, değilse aşağı sınırını,
- Hapis cezasının aşağı sınırının karşılığı olarak her gün için yüz Türk Lirası üzerinden bulunacak miktarı,
- Hapis cezası ile birlikte adli para cezası da öngörülmüş ise, hapis cezası için bu fıkranın (b) bendine göre belirlenecek miktar ile adli para cezasının aşağı sınırını,

Soruşturma giderleri ile birlikte, Cumhuriyet savcılığınca yapılacak tebliğ üzerine on gün içinde ödediği takdirde hakkında kamu davası açılmaz. Failin on gün içinde talep etmesi koşuluyla bu miktarın birer ay ara ile üç eşit taksit hâlinde ödenmesine Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilir. Taksitlerin süresinde ödenmemesi hâlinde önödeme hükümsüz kalır ve soruşturmaya devam edilir. Taksirli suçlar hariç olmak üzere, önödemeye bağlı olarak kovuşturmaya yer olmadığına veya kamu davasının düşmesine karar verildiği tarihten itibaren beş yıl içinde önödemeye tabi bir suçu işleyen faile bu fıkra uyarınca teklif edilecek önödeme miktarı yarı oranında artırılır.

(2) Özel kanun hükümleri gereğince işin doğrudan mahkemeye intikal etmesi halinde de fail, hakim tarafından yapılacak bildirim üzerine birinci fıkra hükümlerine göre saptanacak miktardaki parayı yargılama giderleriyle birlikte ödediğinde kamu davası düşer.

(3) Cumhuriyet savcılığınca madde kapsamına giren suç nedeniyle

Önödeme

Madde 75- (1) Uzlaşma kapsamındaki suçlar hariç olmak üzere, yalnız adli para cezasını gerektiren veya kanun maddesinde öngörülen hapis cezasının yukarı sınırı altı ayı aşmayan suçların faili;

- Adli para cezası maktu ise bu miktarı, değilse aşağı sınırını,
- Hapis cezasının aşağı sınırının karşılığı olarak her gün için yüz Türk Lirası üzerinden bulunacak miktarı,
- Hapis cezası ile birlikte adli para cezası da öngörülmüş ise, hapis cezası için bu fıkranın (b) bendine göre belirlenecek miktar ile adli para cezasının aşağı sınırını,

Soruşturma giderleri ile birlikte, Cumhuriyet savcılığınca yapılacak tebliğ üzerine on gün içinde ödediği takdirde hakkında kamu davası açılmaz. Failin on gün içinde talep etmesi koşuluyla bu miktarın birer ay ara ile üç eşit taksit hâlinde ödenmesine Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilir. Taksitlerin süresinde ödenmemesi hâlinde önödeme hükümsüz kalır ve soruşturmaya devam edilir. Taksirli suçlar hariç olmak üzere, önödemeye bağlı olarak kovuşturmaya yer olmadığına veya kamu davasının düşmesine karar verildiği tarihten itibaren beş yıl içinde önödemeye tabi bir suçu işleyen faile bu fıkra uyarınca teklif edilecek önödeme miktarı yarı oranında artırılır.

(2) Özel kanun hükümleri gereğince işin doğrudan mahkemeye intikal etmesi halinde de fail, hakim tarafından yapılacak bildirim üzerine birinci fıkra hükümlerine göre saptanacak miktardaki parayı yargılama giderleriyle birlikte ödediğinde kamu davası düşer.

(3) Cumhuriyet savcılığınca madde kapsamına giren suç nedeniyle

önödeme işlemi yapılmadan dava açılması veya dava konusu fiilin niteliğinin değişmesi suretiyle madde kapsamına giren bir suça dönüşmesi halinde de yukarıdaki fıkra uygulanır. (4) Suçla ilgili kanun maddesinde yukarı sınırı altı ayı aşmayan hapis cezası veya adli para cezasından yalnız birinin uygulanabileceği hallerde ödenmesi gereken miktar, yukarıdaki fıkralara göre adli para cezası esas alınarak belirlenir. (5) Bu madde gereğince kamu davasının açılmaması veya ortadan kaldırılması, kişisel hakkın istenmesine, malın geri alınmasına ve müsadereye ilişkin hükümleri etkilemez. (6) Bu madde hükümleri; a) Bu Kanunda yer alan; 1. Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi (98 inci maddenin birinci fıkrası), 2. Hakaret (125 inci maddenin ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (b) ve (c) bentleri ve dördüncü fıkrası), 3. Genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması (madde 171), 4. Çevrenin taksirle kirletilmesi (182 nci maddenin birinci fıkrası), 5. Özel işaret ve kıyafetleri usulsüz kullanma (264 üncü maddenin birinci fıkrası), 6. Suçu bildirmeme (278 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları), suçları, b) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 108 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan suç, c) 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 74 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan suç, d) 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan suç, bakımından da uygulanır. Bu fıkra kapsamındaki suçların beş yıl içinde tekrar işlenmesi hâlinde fail hakkında aynı suçtan dolayı önödeme	önödeme işlemi yapılmadan dava açılması veya dava konusu fiilin niteliğinin değişmesi suretiyle madde kapsamına giren bir suça dönüşmesi halinde de yukarıdaki fıkra uygulanır. (4) Suçla ilgili kanun maddesinde yukarı sınırı altı ayı aşmayan hapis cezası veya adli para cezasından yalnız birinin uygulanabileceği hallerde ödenmesi gereken miktar, yukarıdaki fıkralara göre adli para cezası esas alınarak belirlenir. (5) Bu madde gereğince kamu davasının açılmaması veya ortadan kaldırılması, kişisel hakkın istenmesine, malın geri alınmasına ve müsadereye ilişkin hükümleri etkilemez. (6) Bu madde hükümleri; a) Bu Kanunda yer alan; 1. Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi (98 inci maddenin birinci fıkrası), 2. Hakaret (üçüncü fıkranın (a) bendi hariç, madde 125), 3. Genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması (madde 171), 4. Çevrenin taksirle kirletilmesi (182 nci maddenin birinci fıkrası), 5. Özel işaret ve kıyafetleri usulsüz kullanma (264 üncü maddenin birinci fıkrası), 6. Suçu bildirmeme (278 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları), suçları, b) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 108 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan suç, c) 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 74 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan suç, d) 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yer alan suç, bakımından da uygulanır. Bu fıkra kapsamındaki suçların beş yıl içinde tekrar işlenmesi hâlinde fail hakkında aynı suçtan dolayı önödeme
--	---

hükümleri uygulanmaz. (7) Ödemede bulunulması üzerine verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlar ile düşme kararları, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi hâlinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.	hükümleri uygulanmaz. (7) Ödemede bulunulması üzerine verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlar ile düşme kararları, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi hâlinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.
---	---

ÇERÇEVE

MADDE 11- 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2. Hakaret (üçüncü fıkranın (a) bendi hariç, madde 125),”

GEREKÇE

MADDE 11- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin altıncı fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

“Kovuşturmanın mecburiliği” ilkesinin istisnası niteliğini taşıyan “önödeme” gibi alternatif yöntemler, belirli bir ceza eşiğinin altında bulunan suçları işleyen kişilerin, ceza infaz kurumlarının etkilerinden uzak tutulması, Devletin infaz külfetinden ve mahkemelerin iş yoğunluğundan kurtarılması amaçlarının yanı sıra cezanın genel ve özel önleme amaçlarını da gerçekleştirecek etkili birer ceza politikası aracı olarak uygulanmaktadır.

1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren yeni Türk ceza adalet sisteminin yirmi yıllık uygulaması sırasında uygulamadan gelen talep ve öneriler ile günümüz çağdaş ceza adalet sistemlerinin genel yönelimi dikkate alınarak alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinin kapsamı genişletilmiş ve bu yöntemlere ilişkin sistemin aksayan yönleri düzeltilmiştir.

Bu kapsamda, 7/11/2024 tarihli ve 7531 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenen hakaret suçu, önödeme kapsamına alınmıştır. Böylelikle, suçla daha etkin mücadele edilmesi amacıyla sosyal medya üzerinden kolaylıkla işlenebilen bu suç bakımından önödeme hükümlerinin tatbik edileceği kabul edilmiştir.

Ancak Anayasa Mahkemesi, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle hakaret suçunu işleyen fail ile doğrudan huzurda ya da gıyapta hakaret suçunu işleyen fail arasında önödeme hükümlerinin uygulanması bakımından farklılık oluşturan kuralın eşitlik ilkesiyle bağdaşmadığını belirtmiş, 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan “ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (b) ve (c) bentleri ve dördüncü fıkrası” ibaresine ilişkin düzenlemeyi 27/3/2025 tarihli ve E: 2024/197; K: 2025/86 sayılı kararıyla iptal etmiş ve iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar vermiştir. Söz konusu karar, 29/5/2025 tarihli ve 32914 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Düzenlemeyle, Anayasa Mahkemesinin söz konusu iptal kararının gerekçeleri dikkate alınmak suretiyle 5237 sayılı Kanunun 125 inci maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen hakaret suçu da önödeme kapsamına alınmaktadır. Dolayısıyla maddenin birinci fıkrasında, ikinci fıkrasında, üçüncü fıkrasının (b) ve (c) bendinde ve dördüncü fıkrasında düzenlenen hakaret suçu bakımından önödeme hükümleri uygulanacaktır. Buna göre, hakaret suçunun sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle veya doğrudan huzurda ya da gıyapta işlenip işlenmediğine

bakılmaksızın bu madde kapsamında düzenlenen hakaret suçunu işleyen kişiler bakımından önödeme hükümleri tatbik edilecektir.

Diğer yandan, bu suçun beş yıl içinde yeniden işlenmesi halinde altıncı fıkra uyarınca önödeme hükümleri uygulanmayacak ve fail hakkında doğrudan kamu davası açılacaktır.

Belirtmek gerekir ki, kamu görevlisinin yürüttüğü görevinden dolayı kendisine karşı işlenen hakaret suçu bakımından önödeme hükümleri uygulanmayacak ve genel hükümlere göre kamu davası açılabilir.

4/12/2004 TARİHLİ VE 5271 SAYILI CEZA MUHAKEMESİ KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 12

Uzlaştırma

Madde 253 – (1) Aşağıdaki suçlarda, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören gerçek veya özel hukuk tüzel kişinin uzlaştırılması girişiminde bulunulur:

- a) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyeteye bağlı suçlar.
- b) Şikâyeteye bağlı olup olmadığına bakılmaksızın, Türk Ceza Kanununda yer alan;
 1. Kasten yaralama (üçüncü fıkra hariç, madde 86; madde 88),
 2. Taksirle yaralama (madde 89),
 3. Tehdit (madde 106, birinci fıkra),
 4. Konut dokunulmazlığının ihlali (madde 116),
 5. İş ve çalışma hürriyetinin ihlali (madde 117, birinci fıkra; madde 119, birinci fıkra (c) bendi),
 6. Hırsızlık (madde 141),
 7. Güveni kötüye kullanma (madde 155),
 8. Dolandırıcılık (madde 157),
 9. Suç eşyasının satın alınması veya kabul edilmesi (madde 165),
 10. Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması (madde 234),
 11. Ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin açıklanması (dördüncü fıkra hariç, madde 239),suçları.

c) Mağdurun veya suçtan zarar görenin gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi olması koşuluyla, suça sürüklenen çocuklar bakımından ayrıca,

Uzlaştırma

Madde 253 – (1) Aşağıdaki suçlarda, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören gerçek veya özel hukuk tüzel kişinin uzlaştırılması girişiminde bulunulur:

- a) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyeteye bağlı suçlar.
- b) Şikâyeteye bağlı olup olmadığına bakılmaksızın, Türk Ceza Kanununda yer alan;
 1. Kasten yaralama (üçüncü fıkra hariç, madde 86; madde 88),
 2. Taksirle yaralama (madde 89),
 3. Tehdit (madde 106, birinci fıkra),
 4. Konut dokunulmazlığının ihlali (madde 116),
 5. İş ve çalışma hürriyetinin ihlali (madde 117, birinci fıkra; madde 119, birinci fıkra (c) bendi),
 6. Hırsızlık (madde 141),
 7. Güveni kötüye kullanma (madde 155),
 8. Dolandırıcılık (madde 157),
 9. Suç eşyasının satın alınması veya kabul edilmesi (madde 165),
 10. Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması (madde 234),
 11. Ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin açıklanması (dördüncü fıkra hariç, madde 239),suçları.

c) Mağdurun veya suçtan zarar görenin gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi olması koşuluyla, suça sürüklenen çocuklar bakımından ayrıca,

üst sınırı üç yılı geçmeyen hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlar. (2) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olanlar hariç olmak üzere; diğer kanunlarda yer alan suçlarla ilgili olarak uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, kanunda açık hüküm bulunması gerekir. (3) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olsa bile, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda, ısrarlı takip suçunda (madde 123/A) ve hakaret suçunda (125 inci maddenin ikinci fıkrası), uzlaştırma yoluna gidilemez. Uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte aynı mağdura karşı işlenmiş olması hâlinde de uzlaşma hükümleri uygulanmaz. (...)	üst sınırı üç yılı geçmeyen hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlar. (2) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olanlar hariç olmak üzere; diğer kanunlarda yer alan suçlarla ilgili olarak uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, kanunda açık hüküm bulunması gerekir. (3) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olsa bile, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda, ısrarlı takip suçunda (madde 123/A) ve hakaret suçunda (madde 125) uzlaştırma yoluna gidilemez. Uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte aynı mağdura karşı işlenmiş olması hâlinde de uzlaşma hükümleri uygulanmaz. Ancak önödeme kapsamına giren bir suç ile uzlaştırma kapsamına giren bir suçun birlikte aynı mağdura karşı işlenmiş olması hâlinde uzlaştırma kapsamındaki suç bakımından uzlaşma hükümleri uygulanır. (...)
ÇERÇEVE MADDE 12- 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “(125 inci maddenin ikinci fıkrası),” ibaresi “(madde 125)” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Ancak önödeme kapsamına giren bir suç ile uzlaştırma kapsamına giren bir suçun birlikte aynı mağdura karşı işlenmiş olması hâlinde uzlaştırma kapsamındaki suç bakımından uzlaşma hükümleri uygulanır.”	
GEREKÇE MADDE 12- Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 253 üncü maddesinde değişiklik yapmak suretiyle Anayasa Mahkemesinin iptal kararı çerçevesinde 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinde Teklifte yapılan değişikliğe uyum sağlamak amacıyla 5237 sayılı Kanunun 125 inci maddesinde düzenlenen ve soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı olan hakaret suçu bakımından uzlaştırma yoluna gidilemeyeceği düzenlenmektedir. Ayrıca önödeme kapsamına giren bir suç ile uzlaştırma kapsamına giren bir suçun birlikte aynı mağdura karşı işlenmiş olması hâlinde uzlaştırma kapsamındaki suç bakımından uzlaşma hükümlerinin uygulanacağı kabul edilmektedir. Böylelikle hem uzlaştırma hem de önödeme kurumlarının kapsamının genişletilmesi öngörülmektedir.	

MADDE 13	
	Geçici Madde 8- (1) Soruşturma veya kovuşturma evresinde olup da bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla uzlaşmanın sağlanmış olduğu dosyalar bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla 253 üncü maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklik ve 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin altıncı fıkrasında yapılan değişiklik uygulanmaz. Bu dosyalar, 253 üncü maddenin üçüncü fıkrasının değişiklikten önceki hükümlerine göre sonuçlandırılır.
ÇERÇEVE	
MADDE 13- 5271 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir. “GEÇİCİ MADDE 8- (1) Soruşturma veya kovuşturma evresinde olup da bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla uzlaşmanın sağlanmış olduğu dosyalar bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla 253 üncü maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklik ve 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin altıncı fıkrasında yapılan değişiklik uygulanmaz. Bu dosyalar, 253 üncü maddenin üçüncü fıkrasının değişiklikten önceki hükümlerine göre sonuçlandırılır.”	
GEREKÇE	
MADDE 13- Maddeyle, 5271 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmektedir. Düzenlemeyle, soruşturma veya kovuşturma evresinde olup da bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla uzlaşmanın sağlanmış olduğu dosyalar bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla 253 üncü maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklik ile 5237 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin altıncı fıkrasında yapılan değişikliğin uygulanmayacağı hüküm altına alınmaktadır. Dolayısıyla uzlaşmanın sağlandığı hakaret suçuna ilişkin dosyalar, bu suçun uzlaştırma kapsamından çıkarıldığı gerekçesiyle önödeme kapsamında değerlendirilemeyecek ve 253 üncü madde hükümlerine göre sonuçlandırılacaktır. Bununla birlikte, soruşturma veya kovuşturma evresinde olup da bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla uzlaşmanın sağlanmadığı dosyalar bakımından önödeme hükümleri uygulanacaktır.	
26/9/2004 TARİHLİ VE 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU	
MEVCUT METİN	TASLAK METİN
MADDE 14	
	Ödeme araçları veya hesap bilgilerini başkasına verme Madde 245/B- (1) Kendisine veya başkasına haksız bir menfaat sağlamak amacıyla kendisine veya başkasına ait banka veya kredi

	kartı gibi ödeme araçlarını ya da ödeme hizmeti sağlayıcıları veya kripto varlık hizmet sağlayıcıları nezdinde bulunan hesabın kullanılmasını sağlayan zorunlu bilgileri veya araçları başkasına veren kişi, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
ÇERÇEVE MADDE 14- 5237 sayılı Kanuna 245/A maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir. “Ödeme araçları veya hesap bilgilerini başkasına verme MADDE 245/B- (1) Kendisine veya başkasına haksız bir menfaat sağlamak amacıyla kendisine veya başkasına ait banka veya kredi kartı gibi ödeme araçlarını ya da ödeme hizmeti sağlayıcıları veya kripto varlık hizmet sağlayıcıları nezdinde bulunan hesabın kullanılmasını sağlayan zorunlu bilgileri veya araçları başkasına veren kişi, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”	
GEREKÇE MADDE 14- Maddeyle, 5237 sayılı Kanuna madde eklemek suretiyle yeni bir suç ihdas edilmektedir. Düzenlemeyle, kendisine veya başkasına haksız bir menfaat sağlamak amacıyla kendisine veya başkasına ait banka veya kredi kartı gibi ödeme araçlarını ya da ödeme hizmeti sağlayıcıları veya kripto varlık hizmet sağlayıcıları nezdinde bulunan hesabın kullanılmasını sağlayan zorunlu bilgileri veya araçları başkasına vermek fiili, suç olarak kabul edilmektedir. Belirtmek gerekir ki, ödeme araçları veya hesap bilgilerinin dolandırıcılık suçuna iştirak edilmesi suretiyle kullanılması veya kullandırılması gibi durumlarda fiil, dolandırıcılık suçu kapsamında değerlendirilecek ve faile ayrıca 245/B maddesi uyarınca ceza verilmeyecektir. Bununla birlikte, dolandırıcılık suçuna yönelik herhangi bir iştirak durumunun bulunmaması halinde, failin 245/B maddesi uyarınca cezalandırılması söz konusu olabilecektir.	

26/9/2004 TARİHLİ VE 5235 SAYILI ADLÎ YARGI İLK DERECE MAHKEMELERİ İLE BÖLGE ADLİYE MAHKEMELERİNİN KURULUŞ, GÖREV VE YETKİLERİ HAKKINDA KANUN

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 15

Ağır ceza mahkemesinin görevi

Madde 12- (Değişik: 21/2/2014 – 6526/2 md.)

Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, Türk Ceza Kanununda yer alan yağma (m. 148), irtikâp (m. 250/1 ve 2), resmî belgede sahtecilik (m. 204/2), nitelikli dolandırıcılık (m. 158), hileli iflâs (m. 161) suçları, Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dört, Beş, Altı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar (318, 319, 324, 325 ve 332 nci maddeler hariç) ve 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan davalar ile ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis ve on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçlarla ilgili dava ve işlere bakmakla ağır ceza mahkemeleri görevlidir. Anayasa Mahkemesi ve Yargıtayın yargılayacağı kişilere ilişkin hükümler, askerî mahkemelerin görevlerine ilişkin hükümler ile çocuklara özgü kovuşturma hükümleri saklıdır.

Ağır ceza mahkemesinin görevi

Madde 12- (Değişik: 21/2/2014 – 6526/2 md.)

Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, Türk Ceza Kanununda yer alan **neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama (m. 87),** yağma (m. 148), irtikâp (m. 250/1 ve 2), resmî belgede sahtecilik (m. 204/2), nitelikli dolandırıcılık (m. 158, **birinci fıkra (d), (e) ve (h) bendi**), hileli iflâs (m. 161) suçları, Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dört, Beş, Altı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar (318, 319, 324, 325 ve 332 nci maddeler hariç) ve 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan davalar ile ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis ve on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçlarla ilgili dava ve işlere bakmakla ağır ceza mahkemeleri görevlidir. Anayasa Mahkemesi ve Yargıtayın yargılayacağı kişilere ilişkin hükümler, askerî mahkemelerin görevlerine ilişkin hükümler ile çocuklara özgü kovuşturma hükümleri saklıdır.

ÇERÇEVE

MADDE 15- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasına “yer alan” ibaresinden sonra gelmek üzere “neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama (m. 87),” ibaresi eklenmiş ve fıkra da yer alan “(m. 158),” ibaresi “(m. 158, birinci fıkra (d), (e) ve (h) bendi),” şeklinde değiştirilmiştir.

GEREKÇE

MADDE 15- Maddeyle, 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 12 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Düzenlemeyle, Türk Ceza Kanununun 87 nci maddesinde düzenlenen neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama suçuyla ilgili dava ve işler bakımından ağır ceza mahkemelerinin görevli olduğu kabul edilmektedir. Böylelikle, halihazırda asliye ceza mahkemeleri ile ağır ceza mahkemeleri

arasında oluşan görev uyuşmazlıklarının engellenmesi ve yargılamaların uzamasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Diğer yandan düzenlemeyle, Türk Ceza Kanununun 158 inci maddesinin birinci fıkrasının (d), (e) ve (h) bentlerinde düzenlenen dolandırıcılık suçlarının yargılamalarının ağır ceza mahkemesinde, bu fıkranın diğer bentlerine ilişkin yargılamaların ise asliye ceza mahkemelerinde görülmesi sağlanmaktadır. Buna göre, kamu kurum ve kuruluşlarının, kamu meslek kuruluşlarının, siyasi parti, vakıf veya dernek tüzel kişiliklerinin araç olarak kullanılması veya kamu kurum ve kuruluşlarının zararına ya da tacir veya şirket yöneticisi olan ya da şirket adına hareket eden kişilerin ticari faaliyetleri sırasında; kooperatif yöneticilerinin kooperatifin faaliyeti kapsamına giren dolandırıcılık fiilleriyle ilgili dava ve işler bakımından ağır ceza mahkemeleri görevli olacaktır. Bununla birlikte, tahdidi olarak belirtilen bentler haricindeki dolandırıcılık fiilleri bakımından asliye ceza mahkemeleri görevli olacaktır.

MADDE 16

Geçici Madde 7- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ağır ceza mahkemelerinde görülmekte olan davalarda veya istinaf ya da temyiz kanun yolu incelemesinde bulunan dosyalarda nitelikli dolandırıcılık (m. 158) suçlarına bakan mahkemenin görevinin bu Kanunla değiştiği gerekçesiyle görevsizlik veya bozma kararı verilemez. Bu davalara kesin hükümle sonuçlandırılıncaya kadar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki göreve ilişkin kurallara göre bakılmaya devam olunur.

ÇERÇEVE

MADDE 16- 5235 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ağır ceza mahkemelerinde görülmekte olan davalarda veya istinaf ya da temyiz kanun yolu incelemesinde bulunan dosyalarda nitelikli dolandırıcılık (m. 158) suçlarına bakan mahkemenin görevinin bu Kanunla değiştiği gerekçesiyle görevsizlik veya bozma kararı verilemez. Bu davalara kesin hükümle sonuçlandırılıncaya kadar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki göreve ilişkin kurallara göre bakılmaya devam olunur.”

GEREKÇE

MADDE 16- Maddeyle, 5235 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmektedir.

Teklifle, Türk Ceza Kanununun 158 inci maddesinde nitelikli dolandırıcılık suçu kapsamında düzenlenen bazı fiiller, ağır ceza mahkemesinin görev alanından çıkarılarak asliye ceza mahkemesinin görev alanına alınmaktadır.

Düzenlemeyle, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ağır ceza mahkemelerinde görülmekte olan davalarda veya istinaf ya da temyiz kanun yolu incelemesinde bulunan dosyalarda nitelikli dolandırıcılık (m. 158) suçlarına bakan mahkemenin görevinin bu Kanunla değiştiği gerekçesiyle görevsizlik veya bozma kararı verilemeyeceği, bu davalara kesin hükümle sonuçlandırılıncaya kadar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki göreve ilişkin kurallara göre bakılmaya devam olunacağı öngörülmektedir. Örneğin, bilişim sistemlerinin, banka veya kredi

kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle gerçekleştirilmiş nitelikli dolandırıcılık suçu bakımından yargılamayı yürüten ağır ceza mahkemesi, bu değişiklik nedeniyle görevsizlik kararı veremeyecektir.

4/12/2004 TARİHLİ VE 5271 SAYILI CEZA MUHAKEMESİ KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 17

Bilişim suçlarının işlenmesi suretiyle elde edilen menfaatin bulunduğu hesabın askıya alınması ve elkoyma

Madde 128/A- (1) Türk Ceza Kanununda yer alan;

a) Nitelikli hırsızlık (madde 142, fıkra iki, bent e),

b) Nitelikli dolandırıcılık (madde 158, fıkra bir, bent f ve l),

c) Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması (madde 245), suçlarının işlendiği hususunda makul şüphe bulunması halinde banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan ya da yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu suçta kullanılan her türlü hesabın üç güne kadar askıya alınmasına ilgili banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından karar verilebilir.

(2) Askıya alma işlemi ve hesap hareketleri, ilgili mali kurum tarafından tüm bilgi ve belgelerle birlikte derhal Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir. Askıya alma işlemi ayrıca hesap sahibine de bildirilir. Hesap sahibi, askıya alma işleminin kaldırılması için Cumhuriyet başsavcılığına başvurabilir. Cumhuriyet savcısı, başvuru hakkında yirmidört saat içinde karar verir.

(3) Askıya alma işlemi tamamlanmadan suça konu menfaatin başka bir mali kuruma transfer edildiğinin tespit edilmesi halinde bu durum, askıya alma işleminin yapılabilmesi için banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından ilgili mali kuruma gecikmeksizin bildirilir.

	(4) Birinci fıkra uyarınca mali kurum tarafından askıya alınan veya Cumhuriyet savcısının yazılı emri üzerine askıya alınan hesapta bulunan suça konu menfaate hâkim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle askıya alma süresi içinde elkonulabilir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını elkoymadan itibaren kırk sekiz saat içinde açıklar; aksi halde elkoyma kendiliğinden kalkar. Bu madde hükümlerine göre elkoyma işlemi yapılabilmesi bakımından 128 inci maddede belirtilen rapor alma şartı aranmaz. (5) Elkonulan suça konu menfaat, suçtan zarar gören mağdura ait olduğunun anlaşılması halinde soruşturma veya kovuşturma evresinde sahibine iade edilir. (6) Bu madde uyarınca askıya alma işlemine karar veren gerçek ve tüzel kişiler, hukukî bakımdan sorumlu tutulmaz. (7) Yürütülen bir soruşturma veya kovuşturma kapsamında Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısından istenilen bilgi veya belgenin on gün içinde fiziki veya elektronik ortamda gönderilmesi zorunludur. İstenilen bilgi veya belgenin gönderilmemesi ya da eksik gönderilmesi halinde Cumhuriyet savcısı tarafından ilgili banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısına elli bin Türk Lirasından üç yüz bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.
ÇERÇEVE MADDE 17- 5271 sayılı Kanuna 128 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir. “Bilişim suçlarının işlenmesi suretiyle elde edilen menfaatin bulunduğu hesabın askıya alınması ve elkoyma MADDE 128/A- (1) Türk Ceza Kanununda yer alan; a) Nitelikli hırsızlık (madde 142, fıkra iki, bent e), b) Nitelikli dolandırıcılık (madde 158, fıkra bir, bent f ve l),	

c) Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması (madde 245),

suçlarının işlendiği hususunda makul şüphe bulunması halinde banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan ya da yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu suçta kullanılan her türlü hesabın üç güne kadar askıya alınmasına ilgili banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından karar verilebilir.

(2) Askıya alma işlemi ve hesap hareketleri, ilgili mali kurum tarafından tüm bilgi ve belgelerle birlikte derhal Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir. Askıya alma işlemi ayrıca hesap sahibine de bildirilir. Hesap sahibi, askıya alma işleminin kaldırılması için Cumhuriyet başsavcılığına başvurabilir. Cumhuriyet savcısı, başvuru hakkında yirmidört saat içinde karar verir.

(3) Askıya alma işlemi tamamlanmadan suça konu menfaatin başka bir mali kuruma transfer edildiğinin tespit edilmesi halinde bu durum, askıya alma işleminin yapılabilmesi için banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından ilgili mali kuruma gecikmeksizin bildirilir.

(4) Birinci fıkra uyarınca mali kurum tarafından askıya alınan veya Cumhuriyet savcısının yazılı emri üzerine askıya alınan hesapta bulunan suça konu menfaate hâkim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle askıya alma süresi içinde elkonulabilir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını elkoymadan itibaren kırk sekiz saat içinde açıklar; aksi halde elkoyma kendiliğinden kalkar. Bu madde hükümlerine göre elkoyma işlemi yapılabilmesi bakımından 128 inci maddede belirtilen rapor alma şartı aranmaz.

(5) Elkonulan suça konu menfaat, suçtan zarar gören mağdura ait olduğunun anlaşılması halinde soruşturma veya kovuşturma evresinde sahibine iade edilir.

(6) Bu madde uyarınca askıya alma işlemine karar veren gerçek ve tüzel kişiler, hukukî bakımdan sorumlu tutulmaz.

(7) Yürütülen bir soruşturma veya kovuşturma kapsamında Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısından istenilen bilgi veya belgenin on gün içinde fiziki veya elektronik ortamda gönderilmesi zorunludur. İstenilen bilgi veya belgenin gönderilmemesi ya da eksik gönderilmesi halinde Cumhuriyet savcısı tarafından ilgili banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısına elli bin Türk Lirasından üç yüz bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

GEREKÇE

MADDE 17- Maddeyle, 5271 sayılı Kanuna yeni bir madde eklenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasıyla, tahdidi olarak sayılan suçların işlendiği hususunda makul şüpheyi oluşturan bilgi veya belgenin bulunması halinde banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan ya da yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu suçta kullanılan her türlü hesabın üç güne kadar askıya alınmasına ilgili banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından karar verilebileceği düzenlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasıyla, askıya alma işlemi ile hesap hareketlerinin, ilgili banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından tüm bilgi ve belgelerle birlikte derhal ilgili Cumhuriyet başsavcılığına bildirileceği öngörülmektedir. Ayrıca düzenlemeye göre, hesap sahibi, askıya alma işlemine karşı Cumhuriyet başsavcılığına başvurabilecek ve başvuru hakkında en geç yirmidört saat içinde karar verilecektir. Böylelikle, askıya alma işlemine karşı yargı mercilerine başvuru imkânı getirilmek suretiyle, kişilerin mülkiyet hakkının korunması amaçlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, askıya alma işlemi tamamlanmadan suça konu menfaatin başka bir mali kuruma transfer edildiğinin tespit edilmesi halinde bu durumun, askıya alma işleminin yapılabilmesi için banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından ilgili mali kuruma gecikmeksizin bildirileceği hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, doğrudan banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından veya Cumhuriyet savcısının yazılı emri üzerine askıya alınan hesapta bulunan ve suçtan elde edildiği iddia edilen maddi menfaate, hâkim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emriyle askıya alma süresi içinde elkonulabileceği, hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işleminin yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulacağı, hâkimin kararını elkoymadan itibaren kırk sekiz saat içinde açıklayacağı, aksi halde elkoymanın kendiliğinden kalkacağı düzenlenmektedir.

Belirtmek gerekir ki, bu madde kapsamında yapılan elkoyma işlemleri bakımından 128 inci madde uygulanacak ve gerekli işlemler tesis edilecektir. Ancak rapor alma şartı aranmayacaktır.

Maddenin beşinci fıkrasıyla, elkonulan menfaatin, suçtan zarar gören mağdura ait olduğunun soruşturma veya kovuşturma evresinde anlaşılması halinde bu evrelerin tamamlanması beklenmeden soruşturma veya kovuşturma evresinde sahibine iade edileceği düzenlenerek, kişilerin mağduriyetinin mümkün olan en kısa süre içinde giderilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrasıyla, bu madde uyarınca askıya alma işlemine karar veren gerçek ve tüzel kişilerin, hukukî bakımdan sorumlu olmadığı kabul edilmektedir.

Maddenin yedinci fıkrasıyla, bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma veya kovuşturma kapsamında Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısından istenilen her türlü bilgi veya belgenin on gün içinde fiziki veya elektronik ortamda gönderilmesinin zorunlu olduğu kabul edilmektedir. İstenilen bilgi veya belgenin gönderilmemesi ya da eksik gönderilmesi durumunda ise Cumhuriyet savcısı tarafından ilgili banka, ödeme hizmeti sağlayıcısı veya kripto varlık hizmet sağlayıcısına elli bin Türk Lirasından üç yüz bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verileceği öngörülmektedir. Böylelikle yargı makamları tarafından yapılan taleplerin sürüncemede kalmasının önlenmesi ile yargılamaların daha hızlı sonuçlanması amaçlanmaktadır. Belirtmek gerekir ki, söz konusu idari yaptırım kararı, her bir talep için ayrı ayrı uygulanacaktır.

Düzenlemeyle, günümüzdeki teknolojik gelişmelerin etkisiyle hızla artan ve özellikle bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle işlenen suçların önlenmesi, yaşanan mağduriyetlerin giderilmesi, işlem güvenliğinin artırılması ile suç ve suçlulukla daha etkin mücadele edilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

20/6/2013 TARİHLİ VE 6493 SAYILI ÖDEME VE MENKUL KIYMET MUTABAKAT SİSTEMLERİ, ÖDEME HİZMETLERİ VE ELEKTRONİK PARA KURULUŞLARI HAKKINDA KANUN

MEVCUT METİN	TASLAK METİN
MADDE 18	
Ödeme hizmeti MADDE 12 – ...	Ödeme hizmeti MADDE 12 – ...

(3) Ödeme hizmetlerine, ödeme hizmetleri kapsamında tarafların hak ve yükümlülüklerine, ödeme hizmetine ilişkin sağlanacak bilgi ve koşullar ile çerçeve sözleşmeye ilişkin usul ve esaslar, Mali Suçları Araştırma Kurulunun görüşünün alınması suretiyle Bankaca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Çerçeve sözleşme yazılı şekilde veya uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle mesafeli olarak ya da mesafeli olsun olmasın Bankanın yazılı şeklin yerine geçebileceğini belirlediği ve bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı üzerinden gerçekleştirilecek ve müşteri kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek yöntemler yoluyla kurulacak şekilde düzenlenir. ...	(3) Ödeme hizmetlerine, ödeme hizmetleri kapsamında tarafların hak ve yükümlülüklerine, ödeme hizmetine ilişkin sağlanacak bilgi ve koşullar ile çerçeve sözleşmeye ilişkin usul ve esaslar, Mali Suçları Araştırma Kurulunun görüşünün alınması suretiyle Bankaca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Çerçeve sözleşme yazılı şekilde veya uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle mesafeli olarak ya da mesafeli olsun olmasın Bankanın yazılı şeklin yerine geçebileceğini belirlediği ve bir bilişim veya elektronik haberleşme cihazı üzerinden gerçekleştirilecek ve müşteri kimliğinin biyometrik yöntemlerle veya elektronik kimlik doğrulama kabiliyetini haiz kimlik belgeleriyle doğrulanmasına imkân verecek yöntemler yoluyla kurulacak şekilde düzenlenir. ...
ÇERÇEVE MADDE 18- 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasına “müşteri kimliğinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “biyometrik yöntemlerle veya elektronik kimlik doğrulama kabiliyetini haiz kimlik belgeleriyle” ibaresi eklenmiştir.	
GEREKÇE MADDE 18- Maddeyle, 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, ödeme hizmetleri sözleşmesi kurulurken müşterinin kullanacağı kimliğin biyometrik yöntemlerle veya elektronik kimlik doğrulama kabiliyetini haiz kimlik belgeleriyle doğrulanması sağlanmaktadır. Böylelikle, ödeme hizmetlerinde işlem güvenliğinin artırılması ile suç ve suçlulukla daha etkin mücadele edilmesi ve kişilerin mağduriyetinin önlenmesi amaçlanmaktadır.	
5/11/2008 TARİHLİ VE 5809 SAYILI ELEKTRONİK HABERLEŞME KANUNU	
MEVCUT METİN	TASLAK METİN
MADDE 19	
Abonelik sözleşmeleri MADDE 50 – (1) Tüketiciler, elektronik haberleşme hizmetine abone olurken bu hizmeti sağlayan işletmeciyile sözleşme yapma hakkına	Abonelik sözleşmeleri MADDE 50 – (1) Tüketiciler, elektronik haberleşme hizmetine abone olurken bu hizmeti sağlayan işletmeciyile sözleşme yapma hakkına

sahiptir. Sözleşme; yazılı olarak veya elektronik ortamda kurulur. Elektronik ortamda kurulacak sözleşmelerde, başvuru sahibinin kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek şekilde, Kurum tarafından belirlenecek yöntemler kullanılır ve bunlara ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir. Abonelik sözleşmelerinde asgari olarak elektronik haberleşme hizmeti sağlayan işletmecinin adı ve adresi, sunulacak hizmetler, teklif edilen hizmet kalitesi seviyeleri ve ilk bağlantının gerçekleştirilebilme süresi, sunulacak bakım ve onarım hizmetlerinin çeşitleri, uygulanacak tarifelerin içeriği ve tarifelerdeki değişiklikler hakkında güncel bilgilerin hangi yollardan öğrenilebileceği, sözleşmenin süresi, sona ermesi ve yenilenmesine ilişkin koşullar, işletmecinin kusurundan kaynaklanan nedenlerle sözleşmede belirtilen hizmet kalite seviyesinin sağlanamaması halinde tazminat ya da geri ödemeye ilişkin işlem, abone ile işletmeci arasında uzlaşmazlık çıkması halinde uygulanacak çözüm yöntemleri gibi bilgilere yer verilir.

(2) Kurum, re'sen veya şikayet üzerine abonelik sözleşmelerini işletmecilerden isteyebilir, inceler ve değiştirilmesi uygun görülen hususları işletmeciye bildirir. İşletmeciler Kurum düzenlemelerine uygun olarak gerekli değişiklikleri belirtilen sürede yapmakla yükümlüdür.

(3) Abonelik sözleşmelerinde yer alan ve tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde, dürüstlük ilkesine aykırı düşecek biçimde abone aleyhine dengesizliğe neden olan hükümler geçersizdir.

(4) İşletmeci tarafından abonelik sözleşme koşullarında değişiklik yapıldığının aboneye bildirilmesinden sonra, abone herhangi bir tazminat ödemedi sözleşmeyi feshedebilme hakkına sahiptir. İşletmeciler, sözleşmede yapılacak değişiklikler yürürlüğe girmeden en az bir ay önce abonelerini bilgilendirmekle ve söz konusu değişikliklerin abone tarafından kabul edilmemesi halinde abonelerin herhangi bir tazminat ödemedi sözleşmeyi fesh edebilme haklarının bulunduğunu bildirmekle yükümlüdürler. Aboneler taleplerini bildirmek kaydıyla aboneliklerini her zaman sona erdirebilir.

(5) İşletmeciler tarafından, sundukları hizmetlere ilişkin olarak abone ve kullanıcılarla, önceden izinleri alınmaksızın otomatik arama makineleri, fakslar, elektronik posta, kısa mesaj gibi elektronik

sahiptir. Sözleşme; yazılı olarak veya elektronik ortamda kurulur. Elektronik ortamda kurulacak sözleşmelerde, başvuru sahibinin kimliğinin doğrulanmasına imkân verecek şekilde, Kurum tarafından belirlenecek yöntemler kullanılır ve bunlara ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir. Abonelik sözleşmelerinde asgari olarak elektronik haberleşme hizmeti sağlayan işletmecinin adı ve adresi, sunulacak hizmetler, teklif edilen hizmet kalitesi seviyeleri ve ilk bağlantının gerçekleştirilebilme süresi, sunulacak bakım ve onarım hizmetlerinin çeşitleri, uygulanacak tarifelerin içeriği ve tarifelerdeki değişiklikler hakkında güncel bilgilerin hangi yollardan öğrenilebileceği, sözleşmenin süresi, sona ermesi ve yenilenmesine ilişkin koşullar, işletmecinin kusurundan kaynaklanan nedenlerle sözleşmede belirtilen hizmet kalite seviyesinin sağlanamaması halinde tazminat ya da geri ödemeye ilişkin işlem, abone ile işletmeci arasında uzlaşmazlık çıkması halinde uygulanacak çözüm yöntemleri gibi bilgilere yer verilir.

(2) Kurum, re'sen veya şikayet üzerine abonelik sözleşmelerini işletmecilerden isteyebilir, inceler ve değiştirilmesi uygun görülen hususları işletmeciye bildirir. İşletmeciler Kurum düzenlemelerine uygun olarak gerekli değişiklikleri belirtilen sürede yapmakla yükümlüdür.

(3) Abonelik sözleşmelerinde yer alan ve tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde, dürüstlük ilkesine aykırı düşecek biçimde abone aleyhine dengesizliğe neden olan hükümler geçersizdir.

(4) İşletmeci tarafından abonelik sözleşme koşullarında değişiklik yapıldığının aboneye bildirilmesinden sonra, abone herhangi bir tazminat ödemedi sözleşmeyi feshedebilme hakkına sahiptir. İşletmeciler, sözleşmede yapılacak değişiklikler yürürlüğe girmeden en az bir ay önce abonelerini bilgilendirmekle ve söz konusu değişikliklerin abone tarafından kabul edilmemesi halinde abonelerin herhangi bir tazminat ödemedi sözleşmeyi fesh edebilme haklarının bulunduğunu bildirmekle yükümlüdürler. Aboneler taleplerini bildirmek kaydıyla aboneliklerini her zaman sona erdirebilir.

(5) İşletmeciler tarafından, sundukları hizmetlere ilişkin olarak abone ve kullanıcılarla, önceden izinleri alınmaksızın otomatik arama makineleri, fakslar, elektronik posta, kısa mesaj gibi elektronik

haberleşme vasıtalarının kullanılması suretiyle pazarlama veya cinsel içerik iletimi gibi maksatlarla haberleşme yapılamaz. İşletmeciler, sundukları hizmetlere ilişkin olarak abone ve kullanıcılarıyla siyasi propaganda içerikli haberleşme yapamazlar.

(6) İşletmeciler tarafından, abone ve kullanıcıların iletişim bilgilerinin bir mal ya da hizmetin sağlanması sırasında, bu tür haberleşmenin yapılacağına dair bilgilendirilerek ve reddetme imkânı sağlanarak edinilmiş olması hâlinde, abone ve kullanıcılarla önceden izin alınmaksızın aynı veya benzer mal ya da hizmetlerle ilgili pazarlama, tanıtım, değişiklik ve bakım hizmetleri için haberleşme yapılabilir.

(7) Abone ve kullanıcılara, bu tür haberleşme yapılmasını reddetme ve verdikleri izni geri alma hakkı kolay ve ücretsiz bir şekilde sağlanır.

haberleşme vasıtalarının kullanılması suretiyle pazarlama veya cinsel içerik iletimi gibi maksatlarla haberleşme yapılamaz. İşletmeciler, sundukları hizmetlere ilişkin olarak abone ve kullanıcılarıyla siyasi propaganda içerikli haberleşme yapamazlar.

(6) İşletmeciler tarafından, abone ve kullanıcıların iletişim bilgilerinin bir mal ya da hizmetin sağlanması sırasında, bu tür haberleşmenin yapılacağına dair bilgilendirilerek ve reddetme imkânı sağlanarak edinilmiş olması hâlinde, abone ve kullanıcılarla önceden izin alınmaksızın aynı veya benzer mal ya da hizmetlerle ilgili pazarlama, tanıtım, değişiklik ve bakım hizmetleri için haberleşme yapılabilir.

(7) Abone ve kullanıcılara, bu tür haberleşme yapılmasını reddetme ve verdikleri izni geri alma hakkı kolay ve ücretsiz bir şekilde sağlanır.

(8) İşletmeci;

a) İlgili kanunlarında resmi kimlik belgesi hükmünde olsa bile, elektronik kimlik doğrulama kabiliyetini haiz olmayan kimlik belgeleriyle abonelik kaydı yapamaz.

b) Abonelik kaydı için kişinin kimliğini, yüz veya parmak izi özetine ilişkin biyometrik veriler ya da kimlik belgesinin şifresi vasıtasıyla teyit eder.

c) Abonelik kaydı yapılan kişinin elektronik kimlik doğrulama kabiliyetini haiz belgeye sahip olmadığını teyit etmesi halinde, kayıt işlemini aşağıdaki usullere göre yapar.

1) Ülkemiz makamlarınca yabancılara verilmiş kimlik belgeleriyle kayıtlama durumunda; abonelik kaydı yapılan kişinin kimliği, yüz veya parmak izine ilişkin biyometrik verileriyle resmi makamlar üzerinden teyit edilir. Bu teyidin uzaktan yapılması halinde abonelik kaydı yapılan kişinin resmi makam sunucularına erişimini sağlayan mobil elektronik haberleşme işletmecisi, abonelik kaydı yapılan kişinin konum verisini ilgili resmi makama iletir.

2) Ülkemiz makamlarınca verilmiş nüfus cüzdanı, geçici kimlik belgesi, mavi kart belgesi veya yabancı makamlarca uluslararası sözleşmelere göre düzenlenmiş kimlik belgeleriyle kayıtlama

(8) Kurum bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirler.	durumunda abonelik kaydı yapılan kişinin yüzüne ilişkin biyometrik verileri alınır. (9) İşletmeci, üç ayda bir tüm abonelerin ölüm, tüzel kişiliğin sona ermesi ve sınır dışı edilme gibi hallerle aktifliğinin sona erip ermediğini ilgili resmi makamlardan teyit eder. Teyit edemediği abonelere ait hatların elektronik haberleşme şebekesiyle bağlantısını keser. (10) İşletmeci, gerçek veya tüzel bir kişi adına açılacak hat sayısına ilişkin Kurum tarafından belirlenen sınırdan fazla abonelik kaydı yapamaz. (11) İşletmeci, Kurum tarafından belirlenen usul ve sürelerle aykırı olarak Kurum tarafından belirlenen sayıdan fazla abone numarası kullandığı tespit edilen cihazlara elektronik haberleşme hizmeti veremez. (12) Yabancı uyruklu gerçek kişilere ait mobil haberleşme hatlarına özgü numara tahsis ve kullanımına ilişkin usul ve esaslar, Kurum tarafından belirlenir. (13) Kurum, sekizinci fıkranın (c) bendinin (1) numaralı alt bendinde düzenlenen teyit usulünün belirlenmesi ile onbirinci fıkra da düzenlenen sınırlamalar bakımından İçişleri Bakanlığının, onuncu fıkra da düzenlenen tüzel kişiler adına açılacak hat sayısının sınırlandırılması bakımından Ticaret Bakanlığının görüşünü almak suretiyle bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirler.
ÇERÇEVE MADDE 19- 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanununun 50 nci maddesine yedinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiş ve maddenin mevcut sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.	

“(8) İşletmeci;

a) İlgili kanunlarında resmi kimlik belgesi hükmünde olsa bile, elektronik kimlik doğrulama kabiliyetini haiz olmayan kimlik belgeleriyle abonelik kaydı yapamaz.

b) Abonelik kaydı için kişinin kimliğini, yüz veya parmak izi özetine ilişkin biyometrik veriler ya da kimlik belgesinin şifresi vasıtasıyla teyit eder.

c) Abonelik kaydı yapılan kişinin elektronik kimlik doğrulama kabiliyetini haiz belgeye sahip olmadığını teyit etmesi halinde, kayıt işlemini aşağıdaki usullere göre yapar.

1) Ülkemiz makamlarınca yabancılara verilmiş kimlik belgeleriyle kayıtlama durumunda; abonelik kaydı yapılan kişinin kimliği, yüz veya parmak izine ilişkin biyometrik verileriyle resmi makamlar üzerinden teyit edilir. Bu teyidin uzaktan yapılması halinde abonelik kaydı yapılan kişinin resmi makam sunucularına erişimini sağlayan mobil elektronik haberleşme işletmecisi, abonelik kaydı yapılan kişinin konum verisini ilgili resmi makama iletir.

2) Ülkemiz makamlarınca verilmiş nüfus cüzdanı, geçici kimlik belgesi, mavi kart belgesi veya yabancı makamlarca uluslararası sözleşmelere göre düzenlenmiş kimlik belgeleriyle kayıtlama durumunda abonelik kaydı yapılan kişinin yüzüne ilişkin biyometrik verileri alınır.

(9) İşletmeci, üç ayda bir tüm abonelerin ölüm, tüzel kişiliğin sona ermesi ve sınır dışı edilme gibi hallerle aktifliğinin sona erip ermediğini ilgili resmi makamlardan teyit eder. Teyit edemediği abonelere ait hatların elektronik haberleşme şebekesiyle bağlantısını keser.

(10) İşletmeci, gerçek veya tüzel bir kişi adına açılacak hat sayısına ilişkin Kurum tarafından belirlenen sınırdan fazla abonelik kaydı yapamaz.

(11) İşletmeci, Kurum tarafından belirlenen usul ve sürelerle aykırı olarak Kurum tarafından belirlenen sayıdan fazla abone numarası kullandığı tespit edilen cihazlara elektronik haberleşme hizmeti veremez.

(12) Yabancı uyruklu gerçek kişilere ait mobil haberleşme hatlarına özgü numara tahsis ve kullanımına ilişkin usul ve esaslar, Kurum tarafından belirlenir.”

“(13) Kurum, sekizinci fıkranın (c) bendinin (1) numaralı alt bendinde düzenlenen teyit usulünün belirlenmesi ile onbirinci fıkra düzenlenene sınırlamalar bakımından İçişleri Bakanlığının, onuncu fıkra düzenlenene tüzel kişiler adına açılacak hat sayısının sınırlandırılması bakımından Ticaret Bakanlığının görüşünü almak suretiyle bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirler.”

GEREKÇE

MADDE 19- Maddeyle, 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanununun 50 nci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Kişilerin bilgi ve rızaları dışında yapılan abonelik kayıtları neticesinde elde edilen ve iletişim sektöründe sahte ve açık hat olarak bilinen hatlar, dolandırıcılıktan teröre pek çok suçun işlenmesinde araç olarak kullanılmakta olup, söz konusu suçlara ilişkin gerçekleştirilen adli soruşturma ve kovuşturmalarda bu hatların gerçek kullanıcıya ve dolayısıyla suç faillerine ulaşılmasında güçlükler yaşanmaktadır.

İşlenen suçtan haberi dahi olmayan kişiler, adlarına açılan sahte ve açık hatlar nedeniyle adli makamlar önünde işlenen suçla bağlantılarının olmadığını izah etmek zorunda kalmaktadır. Adlarına hat açılan kişilerin yaşadıkları bu mağduriyetin yanında işlenen bir suçla ilişkin telefon hattı gibi önemli bir maddi delilin sıhhati de zarar görmektedir. Suçun işlenmesini kolaylaştıran, gerçek faile ulaşılmasını zorlaştıran sahte ve açık hatlar, yürütülen soruşturma işlemleri açısından büyük bir tehlike olmasının yanında kamu güvenliği ve milli güvenlik

açısından da büyük bir tehdit niteliğindedir. Diğer yandan, sahte ve açık hatlar nedeniyle işlenen bu suçlar sonucunda kişiler, maddi anlamda ciddi zararlar görmektedir.

Düzenlemeyle, ilgili kanunlarında resmi kimlik belgesi hükmünde olsa bile elektronik kimlik doğrulama kabiliyetini haiz olmayan kimlik belgeleriyle abonelik kaydı yapılamayacağı öngörülmektedir. İşletmecilerce abonelik kaydının yapılabilmesi için kişinin kimliğinin, yüz veya parmak izi özetine ilişkin biyometrik verilerle veya kimlik belgesinin şifresi vasıtasıyla teyit edilmesi gerekmektedir. Abonelik kaydı yapılan kişinin elektronik kimlik doğrulama kabiliyetini haiz belgeye sahip olmadığına teyit edilmesi halinde ise abonelik kaydının belli usuller dâhilinde yapılacağı öngörülmektedir.

Diğer yandan, işletmecilerin, üç ayda bir tüm abonelerin ölüm, tüzel kişiliğin sona ermesi ve sınır dışı edilme gibi hallerde mobil iletişim hatlarının aktifliğinin sona erip ermediğini ilgili resmi makamlardan teyit etmesine ve teyit edilemeyen abonelere ait hatların elektronik haberleşme şebekesiyle bağlantısının kesilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca işletmecilerin, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından gerçek veya tüzel bir kişi adına açılacak hat sayısına ilişkin belirlenen sınırdan fazla abonelik kaydı yapamayacağına dair hüküm getirilmektedir.

Böylelikle, mobil iletişim hatlarının abonelik tesisinin sıkı şartlara bağlanması suretiyle bu alanın disipline edilmesi sağlanarak, sahte abonelik tesisinin engellenmesi ve bu hatların suçta kullanılmasının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Düzenlemeyle, birçok mobil iletişim hattının arka arkaya aynı telefonda kullanılması suretiyle işlenen dolandırıcılık suçlarının önlenmesi amacıyla Kurum tarafından belirlenecek süre içinde aynı telefonda kullanılabilecek hat sayısına sınır getirilmekte ve yabancı uyruklu gerçek kişilere ait mobil haberleşme hatlarına özgü numara tahsis ve kullanımına ilişkin usul ve esasların Kurum tarafından belirlenmesi sağlanmaktadır. Böylelikle, yabancı kişilere ait numara üzerinden yapılan dolandırıcılık ve benzeri suçlarda kişilerin korunmasına yönelik farkındalık oluşturulması amaçlanmaktadır.

Maddenin son fıkrasıyla, abonelik kaydı yapılacak kişinin elektronik kimlik doğrulama kabiliyetini haiz belgeye sahip olmadığı durumlarda teyit usulünün belirlenmesi ile Kurum tarafından belirlenecek süre içinde aynı telefonda kullanılabilecek hat sayısına sınır getirilmesi bakımından İçişleri Bakanlığının görüşünü, tüzel kişiler adına açılacak hat sayısının sınırlandırılması bakımından Ticaret Bakanlığının görüşünü almak suretiyle maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Kurum tarafından belirleneceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 20

Kurumun yetkisi ve idarî yaptırımlar

MADDE 60 –(1) Kurum; mevzuata, kullanım hakkı ve diğer yetkilendirme şartlarına uyulmasını izleme ve denetlemeye, aykırılık halinde işletmecilere bir önceki takvim yılındaki net satışlarının yüzde üçüne kadar idarî para cezası uygulamaya, millî güvenlik, kamu düzeni veya kamu hizmetinin gereği gibi yürütülmesi ve kanunlarla getirilen hükümlerin uygulanması amaçlarıyla gerekli tedbirleri almaya, gerektiğinde tesisleri tazminat karşılığında devralmaya, belirlediği süre içerisinde yetkilendirme ücretinin ödenmemesi ya da ağır kusur halinde

Kurumun yetkisi ve idarî yaptırımlar

MADDE 60 –(1) Kurum; mevzuata, kullanım hakkı ve diğer yetkilendirme şartlarına uyulmasını izleme ve denetlemeye, aykırılık halinde işletmecilere bir önceki takvim yılındaki net satışlarının yüzde üçüne kadar idarî para cezası uygulamaya, millî güvenlik, kamu düzeni veya kamu hizmetinin gereği gibi yürütülmesi ve kanunlarla getirilen hükümlerin uygulanması amaçlarıyla gerekli tedbirleri almaya, gerektiğinde tesisleri tazminat karşılığında devralmaya, belirlediği süre içerisinde yetkilendirme ücretinin ödenmemesi ya da ağır kusur halinde

verdiği yetkilendirmeyi iptal etmeye yetkilidir. Ancak, Kurum, ulusal çapta verilecek frekans bandı kullanımını ihtiva eden ve sınırlı sayıda işletmeci tarafından yürütülmesi gereken elektronik haberleşme hizmetlerine ilişkin yetkilendirmelerin iptalini gerektiren hallerde Bakanlığın görüşünü alır.

(2) Kurum, işletmecinin faaliyete yeni başlamış olması **halinde**, ihlalin niteliği, ihlal neticesinde herhangi bir ekonomik kazanç elde edilip edilmemesi, iyi niyet ve gönüllü bildirim gibi ölçütleri de dikkate alarak önceden belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde bin liradan bir milyon liraya kadar idarî para cezası ile bu Kanunda belirtilen diğer idarî yaptırımları uygulamaya yetkilidir.

(3) Kurum, kamu hizmetinin gerekleri ve kamu düzeninin korunması amacıyla yönetmelikle önceden belirleyeceği hallerde, işletmecinin faaliyetinin geçici olarak durdurulmasına ya da ihlalin önlenmesi için işletmeciye somut tedbirler uygulama zorunluluğu getirmeye de yetkilidir.

(4) Elektronik haberleşme hizmeti sunan bir işletmeci ile abonelik sözleşmesi yapan gerçek ve tüzel kişiler faaliyetlerinin gereği olarak aldıkları hizmeti üçüncü kişilere ücretli veya ücretsiz verebilir. Aboneler yararlandıkları hizmeti ticaret amacıyla üçüncü kişilere sunamazlar. Aksine davrananların abonelik sözleşmeleri iptal edilir.

(5) Kurumun belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde elektronik haberleşme tesisleri ile ilgili bildirimlerin yapılmaması veya güvenlik sertifikası alınmadan kurulması veya Kurum veya Kurum tarafından yetki verilen kuruluşlarca yapılacak ölçümler sonucu Kurum tarafından belirlenen elektromanyetik alan şiddeti limit değere uygun bulunmaması hallerinde, bunların sahibine bu Kanuna ekli ücret tarifesinde belirlenen ruhsatname ücretinin elli katı idarî para cezası her bir cihaz için ayrı ayrı uygulanır. Bu Kanunun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasında telsiz ruhsatnamesi ve yıllık kullanım ücretinden muaf tutulanlar hakkında da

verdiği yetkilendirmeyi iptal etmeye yetkilidir. Ancak, Kurum, ulusal çapta verilecek frekans bandı kullanımını ihtiva eden ve sınırlı sayıda işletmeci tarafından yürütülmesi gereken elektronik haberleşme hizmetlerine ilişkin yetkilendirmelerin iptalini gerektiren hallerde Bakanlığın görüşünü alır.

(2) Kurum, işletmecinin faaliyete yeni başlamış olması **veya ilgili takvim yılına ilişkin net satışlarının belli olmaması hallerinde**, ihlalin niteliği, ihlal neticesinde herhangi bir ekonomik kazanç elde edilip edilmemesi, iyi niyet ve gönüllü bildirim gibi ölçütleri de dikkate alarak önceden belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde bin liradan bir milyon liraya kadar idarî para cezası ile bu Kanunda belirtilen diğer idarî yaptırımları uygulamaya yetkilidir. **Birinci fıkra kapsamında belirlenecek idari para cezası tutarı, bu fıkrafta yer alan idari para cezasının alt sınırından az olamaz.**

(3) Kurum, kamu hizmetinin gerekleri ve kamu düzeninin korunması amacıyla yönetmelikle önceden belirleyeceği hallerde, işletmecinin faaliyetinin geçici olarak durdurulmasına ya da ihlalin önlenmesi için işletmeciye somut tedbirler uygulama zorunluluğu getirmeye de yetkilidir.

(4) Elektronik haberleşme hizmeti sunan bir işletmeci ile abonelik sözleşmesi yapan gerçek ve tüzel kişiler faaliyetlerinin gereği olarak aldıkları hizmeti üçüncü kişilere ücretli veya ücretsiz verebilir. Aboneler yararlandıkları hizmeti ticaret amacıyla üçüncü kişilere sunamazlar. Aksine davrananların abonelik sözleşmeleri iptal edilir.

(5) Kurumun belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde elektronik haberleşme tesisleri ile ilgili bildirimlerin yapılmaması veya güvenlik sertifikası alınmadan kurulması veya Kurum veya Kurum tarafından yetki verilen kuruluşlarca yapılacak ölçümler sonucu Kurum tarafından belirlenen elektromanyetik alan şiddeti limit değere uygun bulunmaması hallerinde, bunların sahibine bu Kanuna ekli ücret tarifesinde belirlenen ruhsatname ücretinin elli katı idarî para cezası her bir cihaz için ayrı ayrı uygulanır. Bu Kanunun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrasında telsiz ruhsatnamesi ve yıllık kullanım ücretinden muaf tutulanlar hakkında da bu

bu madde hükümleri uygulanır. Bu fıkradaki idarî para cezaları Kurumun taşra teşkilatı tarafından da verilebilir. (6) Bu Kanunun 53 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırılık hallerinde, 4703 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde dağıtıcı, üretici ve onaylanmış kuruluşlar bakımından öngörölmüş bulunan idarî para cezaları bir katından dört katına kadar artırılarak uygulanır. (7) Bu Kanunun 57 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere, cihaz başına onbin liradan yirmibin liraya kadar; ikinci fıkrasına aykırı hareket edenlere onmilyon liraya kadar idarî para cezası verilir. (8) Bu maddedeki idarî para cezaları Kurum tarafından verilir. (9) İşletmecinin tüketicilerden haksız olarak ücret tahsil ettiğinin tespiti hâlinde, idari yaptırım uygulama hakkı saklı kalmak kaydıyla, işletmeci bu tutarları tüketicilere iade etmekle yükümlüdür. İadeye ilişkin kararın Kurum tarafından işletmeciye tebliğ edildiği tarihten itibaren iki yıl içerisinde işletmecinin tüketicie ulaşamaması veya Kurum tarafından haklı görölen herhangi bir nedenle işletmeci tarafından iadelerin gerçekleştirilememesi halinde, bu iade bedelleri evrensel hizmet gelirleri olarak genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Bakanlığın merkez muhasebe birimi hesabına yatırılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir. (10) Anayasanın 22 nci maddesinde sayılan sebeplerden biri veya birkaçına bağılı olarak, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhurbaşkanlığı, alınması gereken tedbirleri belirler ve uygulanmak	madde hükümleri uygulanır. Bu fıkradaki idarî para cezaları Kurumun taşra teşkilatı tarafından da verilebilir. (6) Bu Kanunun 53 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırılık hallerinde, 4703 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde dağıtıcı, üretici ve onaylanmış kuruluşlar bakımından öngörölmüş bulunan idarî para cezaları bir katından dört katına kadar artırılarak uygulanır. (7) Bu Kanunun 50 nci maddesinin sekizinci ve dokuzuncu fıkralarına aykırı hareket eden işletmecilere hat başına yüzbin Türk Lirası; onuncu fıkrasına aykırı hareket eden işletmecilere hat başına ellibin Türk Lirası; onbirinci fıkrasına aykırı hareket eden işletmecilere cihaz başına ikiyüzellibin Türk Lirasından beşyüzbin Türk Lirasına kadar; 57 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere, cihaz başına onbin liradan yirmibin liraya kadar; ikinci fıkrasına aykırı hareket edenlere onmilyon liraya kadar idarî para cezası verilir. (8) Bu maddedeki idarî para cezaları Kurum tarafından verilir. (9) İşletmecinin tüketicilerden haksız olarak ücret tahsil ettiğinin tespiti hâlinde, idari yaptırım uygulama hakkı saklı kalmak kaydıyla, işletmeci bu tutarları tahsilat tarihinden itibaren 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirlenen usule göre hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte tüketicilere iade etmekle yükümlüdür. İadeye ilişkin kararın Kurum tarafından işletmeciye tebliğ edildiği tarihten itibaren iki yıl içerisinde işletmecinin tüketicie ulaşamaması veya Kurum tarafından haklı görölen herhangi bir nedenle işletmeci tarafından iadelerin gerçekleştirilememesi halinde, bu iade bedelleri evrensel hizmet gelirleri olarak genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Bakanlığın merkez muhasebe birimi hesabına yatırılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir. (10) Anayasanın 22 nci maddesinde sayılan sebeplerden biri veya birkaçına bağılı olarak, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhurbaşkanlığı, alınması gereken tedbirleri belirler ve uygulanmak
--	--

üzere Kuruma bildirir. Kurum Başkanı, Cumhurbaşkanlığının gerekli gördüğü tedbirlere ilişkin kararını derhal işletmecilere, erişim sağlayıcılara, veri merkezlerine ve ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirir. Bu kararın gereği, derhal ve kararın bildirilmesi anından itibaren en geç iki saat içinde yerine getirilir. Bu karar, yirmidört saat içinde sulh ceza hâkiminin onayına sunulur. Hâkim kararını kırksekiz saat içinde açıklar, aksi halde karar kendiliğinden kalkar.

(11) Kurum, kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin siber saldırılara karşı korunması ve bu saldırılara karşı caydırıcılık sağlamak için her türlü tedbiri alır veya aldırır.

(12) Kurum, görevi kapsamında ilgili yerlerden bilgi, belge, veri ve kayıtları alabilir ve değerlendirmesini yapabilir; arşivlerden, elektronik bilgi işlem merkezlerinden ve iletişim altyapısından yararlanabilir, bunlarla irtibat kurabilir ve bu kapsamda diğer gerekli önlemleri alabilir veya aldırabilir. Kurum, bu fıkra da belirtilen görevlerin ifasında bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar ile işbirliği içerisinde çalışır. Bu kapsamda Kurum tarafından istenen her türlü bilgi ve belge talebi; ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlar tarafından gecikmeksizin yerine getirilir. Bu fıkra ya göre bilgi ve belge talebinde bulunulması ve bu taleplerin yerine getirilmesine ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar Cumhurbaşkanlığınca belirlenir.

(13) Gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri, Kurumun bu maddedeki görevleri ile ilgili taleplerini, tabi oldukları mevzuat hükümlerini gerekçe göstermek suretiyle yerine getirmekten kaçınamazlar. İşletmeciler dışında Kurumun görevleri ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere bu maddenin ikinci fıkrasındaki yaptırım uygulanır.

(14) Eksik ödenen Kurum alacaklarının hesaplanmasında, işletmecilerce fazla ödendiği tespit edilen tutarlar, ödendikleri tarih esas alınarak mahsup edildikten sonra kalan tutar dikkate alınır. Bu takdirde mahsup suretiyle tahsil edilen Kurum alacağı, vadesinden sonra tahsil edilmişse tahsil tarihine kadar gecikme zammı uygulanır.

(15) Bu maddenin uygulanmasına ve bu Kanunda öngörülen yükümlülüklerin işletmeciler tarafından yerine getirilmemesi halinde

üzere Kuruma bildirir. Kurum Başkanı, Cumhurbaşkanlığının gerekli gördüğü tedbirlere ilişkin kararını derhal işletmecilere, erişim sağlayıcılara, veri merkezlerine ve ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirir. Bu kararın gereği, derhal ve kararın bildirilmesi anından itibaren en geç iki saat içinde yerine getirilir. Bu karar, yirmidört saat içinde sulh ceza hâkiminin onayına sunulur. Hâkim kararını kırksekiz saat içinde açıklar, aksi halde karar kendiliğinden kalkar.

(11) Kurum, kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin siber saldırılara karşı korunması ve bu saldırılara karşı caydırıcılık sağlamak için her türlü tedbiri alır veya aldırır.

(12) Kurum, görevi kapsamında ilgili yerlerden bilgi, belge, veri ve kayıtları alabilir ve değerlendirmesini yapabilir; arşivlerden, elektronik bilgi işlem merkezlerinden ve iletişim altyapısından yararlanabilir, bunlarla irtibat kurabilir ve bu kapsamda diğer gerekli önlemleri alabilir veya aldırabilir. Kurum, bu fıkra da belirtilen görevlerin ifasında bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar ile işbirliği içerisinde çalışır. Bu kapsamda Kurum tarafından istenen her türlü bilgi ve belge talebi; ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlar tarafından gecikmeksizin yerine getirilir. Bu fıkra ya göre bilgi ve belge talebinde bulunulması ve bu taleplerin yerine getirilmesine ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar Cumhurbaşkanlığınca belirlenir.

(13) Gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri, Kurumun bu maddedeki görevleri ile ilgili taleplerini, tabi oldukları mevzuat hükümlerini gerekçe göstermek suretiyle yerine getirmekten kaçınamazlar. İşletmeciler dışında Kurumun görevleri ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere bu maddenin ikinci fıkrasındaki yaptırım uygulanır.

(14) Eksik ödenen Kurum alacaklarının hesaplanmasında, işletmecilerce fazla ödendiği tespit edilen tutarlar, ödendikleri tarih esas alınarak mahsup edildikten sonra kalan tutar dikkate alınır. Bu takdirde mahsup suretiyle tahsil edilen Kurum alacağı, vadesinden sonra tahsil edilmişse tahsil tarihine kadar gecikme zammı uygulanır.

(15) Bu maddenin uygulanmasına ve bu Kanunda öngörülen yükümlülüklerin işletmeciler tarafından yerine getirilmemesi halinde

uygulanacak idarî para cezalarına ilişkin hususlar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

(16) Bu Kanunun 9 uncu maddesine aykırı olarak düzenlemelerde öngörülen yükümlülükleri yerine getirmeyen veya yetkilendirilmeksizin hizmet sunan şebekeler üstü hizmet sağlayıcılara bir milyon Türk lirasından otuz milyon Türk lirasına kadar idari para cezası verilebilir.

(17) Bu maddenin onaltıncı fıkrasında uygulanan idari para cezasını süresinde ödemeyen ve Kurumca yapılacak bildirimden itibaren altı ay içerisinde Kurum düzenlemelerinde öngörülen yükümlülükleri yerine getirmeyen veya yetkilendirilmeksizin hizmet sunan şebekeler üstü hizmet sağlayıcısının internet trafiği bant genişliğinin yüzde doksan beşine kadar daraltılmasına veya ilgili uygulama veya internet sitesine erişimin engellenmesine Kurum tarafından karar verilebilir. Erişim Sağlayıcıları Birliğine uygulanmak üzere gönderilen kararın gereği, erişim sağlayıcılar tarafından yerine getirilir.

uygulanacak idarî para cezalarına ilişkin hususlar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

(16) Bu Kanunun 9 uncu maddesine aykırı olarak düzenlemelerde öngörülen yükümlülükleri yerine getirmeyen veya yetkilendirilmeksizin hizmet sunan şebekeler üstü hizmet sağlayıcılara bir milyon Türk lirasından otuz milyon Türk lirasına kadar idari para cezası verilebilir.

(17) Bu maddenin onaltıncı fıkrasında uygulanan idari para cezasını süresinde ödemeyen ve Kurumca yapılacak bildirimden itibaren altı ay içerisinde Kurum düzenlemelerinde öngörülen yükümlülükleri yerine getirmeyen veya yetkilendirilmeksizin hizmet sunan şebekeler üstü hizmet sağlayıcısının internet trafiği bant genişliğinin yüzde doksan beşine kadar daraltılmasına veya ilgili uygulama veya internet sitesine erişimin engellenmesine Kurum tarafından karar verilebilir. Erişim Sağlayıcıları Birliğine uygulanmak üzere gönderilen kararın gereği, erişim sağlayıcılar tarafından yerine getirilir.

(18) Adına kayıtlı mobil haberleşme hattını Kurum tarafından belirlenen sınırlamalara aykırı bir şekilde kullanması amacıyla başkasına veren gerçek veya tüzel kişiye Cumhuriyet savcısı tarafından yirmibin Türk Lirası idari para cezası verilir.

(19) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Nitelikli hırsızlık (madde 142, fıkra iki, bent e),

2. Dolandırıcılık (madde 157 ve 158),

3. Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması (madde 245), suçlarında kullanıldığı tespit edilen mobil haberleşme hattının bağlantısı, yürütülen soruşturma kapsamında hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri üzerine mobil haberleşme hizmeti sunan işletmeci tarafından kesilir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan işlem, yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını bağlantının kesilmesinden itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi hâlde bağlantının kesilmesi tedbiri kendiliğinden

	kalkar. Bu fıkra uyarınca verilen karara veya yazılı emre rağmen ilgili hattın haberleşmesinin kesilmemesi halinde Cumhuriyet savcısı tarafından işletmeciye ellibin Türk Lirasından üçyüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. (20) Yürütülen bir soruşturma veya kovuşturma kapsamında Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından işletmecilerden istenilen bilgi veya belgenin on gün içinde fiziki veya elektronik ortamda gönderilmesi zorunludur. İstenilen bilgi veya belgenin gönderilmemesi ya da eksik gönderilmesi halinde Cumhuriyet savcısı tarafından işletmeciye ellibin Türk Lirasından üçyüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.
ÇERÇEVE MADDE 20- 5809 sayılı Kanunun 60 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “halinde,” ibaresi “veya ilgili takvim yılına ilişkin net satışlarının belli olmaması hallerinde,” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki cümle, yedinci fıkrasına “Bu Kanunun” ibaresinden sonra gelmek üzere “50 nci maddesinin sekizinci ve dokuzuncu fıkralarına aykırı hareket eden işletmecilere hat başına yüzbin Türk Lirası; onuncu fıkrasına aykırı hareket eden işletmecilere hat başına ellibin Türk Lirası; onbirinci fıkrasına aykırı hareket eden işletmecilere cihaz başına ikiyüzellibin Türk Lirasından beşyüzbin Türk Lirasına kadar;” ibaresi, dokuzuncu fıkrasına “bu tutarları” ibaresinden sonra gelmek üzere “tahsilat tarihinden itibaren 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirlenen usule göre hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir. “Birinci fıkra kapsamında belirlenecek idari para cezası tutarı, bu fıkra da yer alan idari para cezasının alt sınırından az olamaz.” “(18) Adına kayıtlı mobil haberleşme hattını Kurum tarafından belirlenen sınırlamalara aykırı bir şekilde kullanması amacıyla başkasına veren gerçek veya tüzel kişiye Cumhuriyet savcısı tarafından yirmibin Türk Lirası idari para cezası verilir. (19) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan; 1. Nitelikli hırsızlık (madde 142, fıkra iki, bent e), 2. Dolandırıcılık (madde 157 ve 158), 3. Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması (madde 245), suçlarında kullanıldığı tespit edilen mobil haberleşme hattının bağlantısı, yürütülen soruşturma kapsamında hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri üzerine mobil haberleşme hizmeti sunan işletmeci tarafından kesilir. Hâkim kararı olmaksızın yapılan işlem, yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını bağlantının kesilmesinden itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi hâlde bağlantının kesilmesi tedbiri kendiliğinden kalkar. Bu fıkra uyarınca verilen karara veya yazılı emre rağmen ilgili hattın haberleşmesinin kesilmemesi halinde Cumhuriyet savcısı tarafından işletmeciye ellibin Türk Lirasından üçyüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.	

(20) Yürütülen bir soruşturma veya kovuşturma kapsamında Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından işletmecilerden istenilen bilgi veya belgenin on gün içinde fiziki veya elektronik ortamda gönderilmesi zorunludur. İstenilen bilgi veya belgenin gönderilmemesi ya da eksik gönderilmesi halinde Cumhuriyet savcısı tarafından işletmeciye ellibin Türk Lirasından üçyüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.”

GEREKÇE

MADDE 20- Maddeyle, 5809 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, işletmecilerin yükümlülüklerini yerine getirmedikleri durumlarda uygulanabilecek idari para cezası tutarına yönelik belirlilik sağlanmakta ve uygulanacak idari para cezasına ilişkin alt sınır getirilmektedir.

Teklifle Kanunun 50 nci maddesinde abonelik kayıtlarının yapılmasına, hat sayısı sınırlamasına, periyodik zamanlarda tüm abonelerin ölüm veya sınır dışı edilme gibi hallerle aktifliğinin kontrol edilmesine ve Kurum tarafından belirlenecek süre içinde aynı telefonda kullanılabilecek hat sayısına sınır getirilmesine ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Maddenin yedinci fıkrasında yapılan değişiklikle, bu düzenlemelere uyulmaması halinde işletmecilere, Kurum tarafından her bir mobil hat aboneliği veya cihaz başına idari para cezası verileceği hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin dokuzuncu fıkrasında yapılan değişiklikle, işletmecinin tüketicilerden haksız olarak ücret tahsil ettiğinin tespiti hâlinde, işletmecinin bu tutarları tahsilat tarihinden itibaren 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirlenen usule göre hesaplanacak gecikme zammı ile birlikte tüketicilere iade etmesine dair düzenleme getirilmektedir. Bu sayede tüketici hak ve menfaatlerinin korunmasına katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Maddeye eklenen onsekizinci fıkrayla, adına kayıtlı mobil haberleşme hattını, Kurum tarafından belirlenen sınırlamalara aykırı bir şekilde kullanması amacıyla başkasına veren gerçek veya tüzel kişilere, Cumhuriyet savcısı tarafından idari para cezası verileceği hüküm altına alınmaktadır. Böylelikle mobil hat kullanımının kişisel kullanıma özgülenmesi suretiyle belirlilik sağlanmaktadır.

Maddeye eklenen ondokuzuncu fıkrayla, Türk Ceza Kanununda yer alan nitelikli hırsızlık, dolandırıcılık ve banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması suçlarında kullanıldığı tespit edilen mobil haberleşme hattının bağlantısının, yürütülen soruşturma kapsamında hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri üzerine mobil haberleşme hizmeti sunan işletmeciler tarafından kesilmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır. Böylelikle suçta kullanılan mobil haberleşme hatlarının elektronik haberleşmesinin kesilmesiyle bu suçlardan daha fazla kişinin mağdur olmasının önüne geçilmesi ve bu suçlarla etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, ilgili hattın haberleşmesinin kesilmesine dair yargı mercii kararlarının uygulanmaması halinde Cumhuriyet savcısı tarafından ilgili işletmeciye idari para cezası verileceği hüküm altına alınmaktadır.

Maddeye eklenen yirminci fıkrayla, soruşturma ve kovuşturma aşamasında Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından işletmecilerden talep edilen bilgi veya belgenin on gün içinde fiziki veya elektronik ortamda gönderilmesinin zorunlu olduğu, istenilen bilgi veya belgenin gönderilmemesi ya da eksik gönderilmesi durumunda Cumhuriyet savcısı tarafından ilgili işletmeciye idari para cezası uygulanacağı hükme bağlanmaktadır. Böylelikle yargı makamları tarafından yapılan taleplerin sürüncemede kalmasının önlenmesi ile yargılamaların daha hızlı sonuçlanması amaçlanmaktadır. Belirtmek gerekir ki, söz konusu idari yaptırım kararı, her bir talep için ayrı ayrı uygulanacaktır.

MADDE 21

Abonelik kayıtlarının güncellenmesi

GEÇİCİ MADDE 8- (1) Mobil haberleşme hizmeti sunan işletmeciler nezdinde tutulan yabancı uyruklu gerçek kişilere ait abonelik kayıtlarının bu maddeyi ihdas eden Kanunla 50 nci maddede yapılan değişikliklere uygun hale getirilmesi amacıyla, bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yabancı uyruklu gerçek kişiler, abonelik kayıtlarını güncellemek için ilgili işletmeciye başvurmak zorundadır. Başvuru üzerine ilgili işletmecilerce abonelik kayıtları yapılan değişikliklere uygun hale getirilir.

(2) Abonelik kayıtlarını güncellemek için ilgili işletmeciye başvurmayan veya kimliği teyit edilemeyen yabancı uyruklu gerçek kişilere ait mobil haberleşme hatlarının elektronik haberleşme şebekesiyle bağlantısı, birinci fıkraya göre abonelere verilen başvuru süresinin bitiminden itibaren bir ay içinde ilgili işletmeci tarafından kesilir.

(3) Yukarıdaki fıkralarda yer alan yükümlülükleri yerine getirmeyen mobil haberleşme hizmeti sunan işletmecilere, yabancı uyruklu gerçek kişiye ait her bir mobil hat aboneliği başına Kurum tarafından yirmibin Türk Lirası idari para cezası verilir.

(4) Bu maddenin birinci fıkrası ve bu maddeyi ihdas eden Kanunla 50 nci maddeye eklenen sekizinci fıkra hükümleri, bu Kanunun yayımından itibaren altı ay sonra yürürlüğe girer.

(5) Kurum, gerçek veya tüzel bir kişi adına açılacak hat sayısı ile bu kişinin kullanması amacıyla başkasına verebileceği hatlara ilişkin sınırlamaları ve aynı cihazla belirli süre içinde kullanılabilecek hat sayısını bu Kanunun yayımından itibaren altı ay içinde belirler.

	(6) Adına kayıtlı mobil haberleşme hattını Kurumun belirlediği haller dışında kullanması amacıyla başkasına verenlere; telefon hattını kendisinin kullanmaya başlaması, kullandığı kişiye hattını devretmesi veya hattını kullanıma kapatması için beşinci fıkra uyarınca Kurum tarafından yapılacak belirleme tarihinden itibaren altı ay süre tanınır. Bu süre içinde 60 ıncı maddenin onsekizinci fıkrası uyarınca idari para cezası verilmez. (7) Adına Kurumun belirlediği sayıdan fazla abonelik kaydı bulunan gerçek veya tüzel kişilere, fazla olan mobil haberleşme hattını kullanıma kapatması veya devretmesi için beşinci fıkra uyarınca Kurum tarafından yapılacak belirleme tarihinden itibaren altı ay süre tanınır. Bu süre içinde yükümlülüğünü yerine getirmeyen kişilere ait fazla hatların elektronik haberleşme şebekesiyle bağlantısı, en eski tarihli abonelikler korunmak suretiyle ilgili işletmeci tarafından kesilir. (8) Bu maddenin altıncı ve yedinci fıkrası hükümlerinin uygulanması nedeniyle mobil haberleşme hatlarının devri veya kapatılması halinde vergi, resim, harç, cezai şart, cayma bedeli ve benzeri yükümlülükler uygulanmaz. Bu fıkra hükmü aynı hat bakımından bir kez uygulanır. (9) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.
ÇERÇEVE MADDE 21- 5809 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir. “Abonelik kayıtlarının güncellenmesi GEÇİCİ MADDE 8- (1) Mobil haberleşme hizmeti sunan işletmeciler nezdinde tutulan yabancı uyruklu gerçek kişilere ait abonelik kayıtlarının bu maddeyi ihdas eden Kanunla 50 nci maddede yapılan değişikliklere uygun hale getirilmesi amacıyla, bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yabancı uyruklu gerçek kişiler, abonelik kayıtlarını güncellemek için ilgili işletmeciye başvurmak zorundadır. Başvuru üzerine ilgili işletmecilerce abonelik kayıtları yapılan değişikliklere uygun hale getirilir. (2) Abonelik kayıtlarını güncellemek için ilgili işletmeciye başvurmayan veya kimliği teyit edilemeyen yabancı uyruklu gerçek kişilere ait	

mobil haberleşme hatlarının elektronik haberleşme şebekesiyle bağlantısı, birinci fıkraya göre abonelere verilen başvuru süresinin bitiminden itibaren bir ay içinde ilgili işletmeci tarafından kesilir.

(3) Yukarıdaki fıkralarda yer alan yükümlülükleri yerine getirmeyen mobil haberleşme hizmeti sunan işletmecilere, yabancı uyruklu gerçek kişiye ait her bir mobil hat aboneliği başına Kurum tarafından yirmibin Türk Lirası idari para cezası verilir.

(4) Bu maddenin birinci fıkrası ve bu maddeyi ihdas eden Kanunla 50 nci maddeye eklenen sekizinci fıkra hükümleri, bu Kanunun yayımından itibaren altı ay sonra yürürlüğe girer.

(5) Kurum, gerçek veya tüzel bir kişi adına açılacak hat sayısı ile bu kişinin kullanması amacıyla başkasına verebileceği hatlara ilişkin sınırlamaları ve aynı cihazla belirli süre içinde kullanılacak hat sayısını bu Kanunun yayımından itibaren altı ay içinde belirler.

(6) Adına kayıtlı mobil haberleşme hattını Kurumun belirlediği haller dışında kullanması amacıyla başkasına verenlere; telefon hattını kendisinin kullanmaya başlaması, kullandığı kişiye hattını devretmesi veya hattını kullanıma kapatması için beşinci fıkra uyarınca Kurum tarafından yapılacak belirleme tarihinden itibaren altı ay süre tanınır. Bu süre içinde 60 ıncı maddenin onsekizinci fıkrası uyarınca idari para cezası verilmez.

(7) Adına Kurumun belirlediği sayıdan fazla abonelik kaydı bulunan gerçek veya tüzel kişilere, fazla olan mobil haberleşme hattını kullanıma kapatması veya devretmesi için beşinci fıkra uyarınca Kurum tarafından yapılacak belirleme tarihinden itibaren altı ay süre tanınır. Bu süre içinde yükümlülüğünü yerine getirmeyen kişilere ait fazla hatların elektronik haberleşme şebekesiyle bağlantısı, en eski tarihli abonelikler korunmak suretiyle ilgili işletmeci tarafından kesilir.

(8) Bu maddenin altıncı ve yedinci fıkrası hükümlerinin uygulanması nedeniyle mobil haberleşme hatlarının devri veya kapatılması halinde vergi, resim, harç, cezai şart, cayma bedeli ve benzeri yükümlülükler uygulanmaz. Bu fıkra hükmü aynı hat bakımından bir kez uygulanır.

(9) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.”

GEREKÇE

MADDE 21- Son yıllarda sahte veya açık hatların suçun işlenmesinde yoğun olarak kullanılmasında; mobil hatların yabancı uyruklu kişiler adına tesis edilmesinin, bu hatların verilmesinde biyometrik yöntemlerin kullanılmamasının ve yabancı uyruklu kişilerin sahip olduğu kimlik belgelerinin elektronik kimlik doğrulama kabiliyetini haiz olmamasının etkili olduğu adli ve idari makamlarca tespit edilmiştir.

Maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yapılan düzenlemeyle, yabancı uyruklu gerçek kişilere ait abonelik kayıtlarının bu maddeyi ihdas eden Kanunla 50 nci maddede yapılan değişikliklere uygun hale getirilmesi amacıyla yabancıların aboneliklerini güncellemeleri zorunlu hale getirilmektedir. Abonelik bilgilerini güncellemek için ilgili işletmeciye başvurmayan veya kimliği teyit edilemeyen yabancı uyruklu gerçek kişilere ait mobil haberleşme hatlarının elektronik haberleşme şebekesiyle bağlantısı, abonelere verilen başvuru süresinin bitiminden itibaren bir ay içinde ilgili işletmeci tarafından kesilecektir. Ayrıca bu yükümlülükleri yerine getirmeyen ilgili işletmecilere Kurum tarafından her bir mobil hat aboneliği başına idari para cezası verilmesi sağlanmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, Kurum ve işletmeciler tarafından gerekli teknik altyapının oluşturulabilmesi amacıyla birinci fıkra ve bu maddeyi ihdas eden Kanunla 50 nci maddeye eklenen sekizinci fıkranın Kanunun yayımından itibaren altı ay sonra yürürlüğe girmesi sağlanmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasıyla, Kurumun gerçek veya tüzel bir kişi adına açılacak hat sayısı ile bu kişinin kullanması amacıyla başkasına verebileceği hatlara ilişkin yapacağı sınırlamaları ve aynı cihazla belirli süre içinde kullanılacak hat sayısını bu Kanunun yayımından itibaren altı ay içinde belirleyeceğine dair hüküm getirilmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasıyla, adına kayıtlı mobil haberleşme hattını Kurumun belirlediği haller dışında kullanması amacıyla başkasına verenlere; telefon hattını kendisinin kullanmaya başlaması, kullandığı kişiye hattını devretmesi veya hattını kullanıma kapatması için beşinci fıkra uyarınca Kurum tarafından yapılacak belirleme tarihinden itibaren altı ay süre tanınmakta ve bu süre içinde hat sahibi kişilere idari para cezası verilmemesine dair geçiş hükmü getirilmektedir.

Maddenin yedinci fıkrasıyla, adına Kurumun belirlediği sayıdan fazla aboneliği bulunan gerçek veya tüzel kişilere, bu Kanunla getirilen düzenlemelere uyum sağlaması için beşinci fıkra uyarınca Kurum tarafından yapılacak belirleme tarihinden itibaren altı ay süre tanınmaktadır. Bu süre içinde yükümlülüğünü yerine getirmeyen kişilere ait fazla hatların elektronik haberleşme şebekesiyle bağlantısının, en eski tarihli abonelikler korunmak suretiyle ilgili işletmeciler tarafından kesilmesi sağlanmaktadır.

Maddenin sekizinci fıkrasıyla, bu maddenin altıncı ve yedinci fıkrası hükümlerinin uygulanması nedeniyle mobil haberleşme hatlarının devri veya kapatılması halinde vergi, resim, harç, cezai şart, cayma bedeli ve benzeri yükümlülüklerin uygulanmayacağına dair hüküm getirilmektedir. Bu fıkra hükmü aynı hat bakımından ancak bir kez uygulanacaktır.

Maddenin dokuzuncu fıkrasıyla, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Kurum tarafından belirlenmesi öngörülmektedir.

Yapılan bu düzenlemelerle, yabancı uyruklu kişiler adına çıkartılmış abonelik kayıtlarının revize edilerek denetim altına alınması, bu kişilerin yanlış ve eksik abonelik kayıtlarının güncellenmesi, yabancılar ve gerçek veya tüzel kişiler adına çıkartılan ve hat sınırlaması kapsamında kalmayan hatların kapatılması suretiyle bu hatlar aracılığıyla suç işlenmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

4/5/2007 TARİHLİ VE 5651 SAYILI İNTERNET ORTAMINDA YAPILAN YAYINLARIN DÜZENLENMESİ VE BU YAYINLAR YOLUYLA İŞLENEN SUÇLARLA MÜCADELE EDİLMESİ HAKKINDA KANUN

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 22

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulamasında;

- a) Bakanlık: Ulaştırma Bakanlığı,
- b) (Mülga: 15/8/2016-KHK-671/20 md.; Aynen kabul: 9/11/2016-6757/17 md.)
- c) Başkan: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı,
- ç) Bilgi: Verilerin anlam kazanmış biçimini,
- d) Erişim: Bir internet ortamına bağlanarak kullanım olanağı kazanılmasını,

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulamasında;

- a) Bakanlık: Ulaştırma Bakanlığı,
- b) (Mülga: 15/8/2016-KHK-671/20 md.; Aynen kabul: 9/11/2016-6757/17 md.)
- c) Başkan: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı,
- ç) Bilgi: Verilerin anlam kazanmış biçimini,
- d) Erişim: Bir internet ortamına bağlanarak kullanım olanağı kazanılmasını,

e) Erişim sağlayıcı: Kullanıcılarına internet ortamına erişim olanağı sağlayan her türlü ger-çek veya tüzel kişileri,
f) İçerik sağlayıcı: İnternet ortamı üzerinden kullanıcılara sunulan her türlü bilgi veya veriyi üreten, değiştiren ve sağlayan gerçek veya tüzel kişileri,
g) İnternet ortamı: Haberleşme ile kişisel veya kurumsal bilgisayar sistemleri dışında kalan ve kamuya açık olan internet üzerinde oluşturulan ortamı,
ğ) İnternet ortamında yapılan yayın: İnternet ortamında yer alan ve içeriğine belirsiz sayıda kişilerin ulaşabileceği verileri,
h) İzleme: İnternet ortamındaki verilere etki etmeksizin bilgi ve verilerin takip edilmesini,
ı) Kurum: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunu,
i) Toplu kullanım sağlayıcı: Kişilere belli bir yerde ve belli bir süre internet ortamı kullanım olanağı sağlayanı,
j) Trafik bilgisi: Taraflara ilişkin IP adresi, port bilgisi, verilen hizmetin başlama ve bitiş zamanı, yararlanılan hizmetin türü, aktarılan veri miktarı ve varsa abone kimlik bilgilerini,
k) Veri: Bilgisayar tarafından üzerinde işlem yapılabilen her türlü değeri,
l) Yayın: İnternet ortamında yapılan yayını,
m) Yer sağlayıcı: Hizmet ve içerikleri barındıran sistemleri sağlayan veya işleten gerçek veya tüzel kişileri,
n) Birlik: Erişim Sağlayıcıları Birliğini,
o) Erişimin engellenmesi: Alan adından erişimin engellenmesi, IP adresinden erişimin engellenmesi, içeriğe (URL) erişimin engellenmesi ve benzeri yöntemler kullanılarak erişimin engellenmesini,
ö) İçeriğin ~~yayından~~ çıkarılması: ~~İçerik veya yer sağlayıcılar tarafından içeriğin sunuculardan veya barındırılan içerikten~~ çıkarılmasını,
p) URL adresi: İlgili içeriğin internette bulunduğu tam internet adresini,

e) Erişim sağlayıcı: Kullanıcılarına internet ortamına erişim olanağı sağlayan her türlü ger-çek veya tüzel kişileri,
f) İçerik sağlayıcı: İnternet ortamı üzerinden kullanıcılara sunulan her türlü bilgi veya veriyi üreten, değiştiren ve sağlayan gerçek veya tüzel kişileri,
g) İnternet ortamı: Haberleşme ile kişisel veya kurumsal bilgisayar sistemleri dışında kalan ve kamuya açık olan internet üzerinde oluşturulan ortamı,
ğ) İnternet ortamında yapılan yayın: İnternet ortamında yer alan ve içeriğine belirsiz sayıda kişilerin ulaşabileceği verileri,
h) İzleme: İnternet ortamındaki verilere etki etmeksizin bilgi ve verilerin takip edilmesini,
ı) Kurum: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunu,
i) Toplu kullanım sağlayıcı: Kişilere belli bir yerde ve belli bir süre internet ortamı kullanım olanağı sağlayanı,
j) Trafik bilgisi: Taraflara ilişkin IP adresi, port bilgisi, verilen hizmetin başlama ve bitiş zamanı, yararlanılan hizmetin türü, aktarılan veri miktarı ve varsa abone kimlik bilgilerini,
k) Veri: Bilgisayar tarafından üzerinde işlem yapılabilen her türlü değeri,
l) Yayın: İnternet ortamında yapılan yayını,
m) Yer sağlayıcı: Hizmet ve içerikleri barındıran sistemleri sağlayan veya işleten gerçek veya tüzel kişileri,
n) Birlik: Erişim Sağlayıcıları Birliğini,
o) Erişimin engellenmesi: Alan adından erişimin engellenmesi, IP adresinden erişimin engellenmesi, içeriğe (URL) erişimin engellenmesi ve benzeri yöntemler kullanılarak erişimin engellenmesini,
ö) İçeriğin çıkarılması: İçeriğin **internet ortamından** çıkarılmasını,
p) URL adresi: İlgili içeriğin internette bulunduğu tam internet adresini,

r) Uyarı yöntemi: İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler tarafından İçeriğin yayından çıkarılması amacıyla öncelikle içerik sağlayıcısına, makul sürede sonuç alınamaması hâlinde yer sağlayıcısına iletişim adresleri üzerinden gerçekleştirilecek bildirim yöntemini, s) Sosyal ağ sağlayıcı: Sosyal etkileşim amacıyla kullanıcıların internet ortamında metin, görüntü, ses, konum gibi içerikleri oluşturmalarına, görüntülemelerine veya paylaşımlarına imkân sağlayan gerçek veya tüzel kişileri, ifade eder.	r) Uyarı yöntemi: İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle Kurum veya haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler tarafından yapılan bildirimi, s) Sosyal ağ sağlayıcı: Sosyal etkileşim amacıyla kullanıcıların internet ortamında metin, görüntü, ses, konum gibi içerikleri oluşturmalarına, görüntülemelerine veya paylaşımlarına imkân sağlayan gerçek veya tüzel kişileri, ifade eder.
--	---

ÇERÇEVE

MADDE 22- 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ö) ve (r) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ö) İçeriğin çıkarılması: İçeriğin internet ortamından çıkarılmasını,

r) Uyarı yöntemi: İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle Kurum veya haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler tarafından yapılan bildirimi,”

GEREKÇE

MADDE 22- Maddeyle, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi, 5651 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “içeriğin çıkarılması”na ilişkin düzenlemeyi 11/10/2023 tarihli ve E: 2020/76; K: 2023/172 sayılı kararıyla iptal etmiştir. Söz konusu karar, 10/1/2024 tarihli ve 32425 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

5651 sayılı Kanunun ilgili hükümleri ile Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararının gerekçeleri dikkate alınmak suretiyle düzenleme yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu kapsamda, maddenin birinci fıkrasının (ö) bendinde yer alan tanım yeniden düzenlenmekte ve içeriğin çıkarılması, sunuculardan veya barındırılan içerikten çıkarılması yerine internet ortamından çıkarılması şeklinde tanımlanmaktadır. Başka bir ifadeyle bu tedbir uygulandığında söz konusu içerikler, gerektiği durumda geri döndürülebilir şekilde internet ortamından çıkarılacaktır.

Maddenin birinci fıkrasının (r) bendinde yapılan değişiklikle, uyarı yönteminin kapsamı netleştirilmektedir. Buna göre uyarı yönteminin, ilk bakışta ihlalin anlaşıldığı durumlar bakımından Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu veya haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler tarafından doğrudan ilgili içerik ve/veya yer sağlayıcıyı haberdar etmeye yönelik olarak yapılan bildirim olduğu kabul edilmektedir.

MADDE 23

İçeriğin çıkarılması ve erişimin engellenmesi kararları ile yerine getirilmesi

MADDE 8- (1) İnternet ortamında yapılan ve içeriği aşağıdaki suçları oluşturduğu hususunda yeterli şüphe sebebi bulunan yayınlarla ilgili olarak içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine karar verilir:

a) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

- 1) İntihara yönlendirme (madde 84),
- 2) Çocukların cinsel istismarı (madde 103, birinci fıkra),
- 3) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (madde 190),
- 4) Sağlık için tehlikeli madde temini (madde 194),
- 5) Müstehcenlik (madde 226),
- 6) Fuhuş (madde 227),
- 7) Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (madde 228), suçları.

b) 25/7/1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçlar.

c) (Ek:25/3/2020-7226/32 md.) 29/4/1959 tarihli ve 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunda yer alan suçlar.

ç) (Ek:13/10/2022-7418/32 md.) 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 27 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında yer alan suçlar.

(2) İçeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı, soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından verilir. Soruşturma evresinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından da içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine karar verilebilir. Bu durumda Cumhuriyet savcısı kararını yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Bu süre içinde kararın onaylanmaması halinde tedbir, Cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır. Erişimin engellenmesi kararı, amacı

İçeriğin çıkarılması ve erişimin engellenmesi kararları ile yerine getirilmesi

MADDE 8- (1) İnternet ortamında yapılan ve içeriği aşağıdaki suçları oluşturduğu hususunda yeterli şüphe sebebi bulunan yayınlarla ilgili olarak içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine karar verilir:

a) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

- 1) İntihara yönlendirme (madde 84),
- 2) Çocukların cinsel istismarı (madde 103, birinci fıkra),
- 3) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (madde 190),
- 4) Sağlık için tehlikeli madde temini (madde 194),
- 5) Müstehcenlik (madde 226),
- 6) Fuhuş (madde 227),
- 7) Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (madde 228), suçları.

b) 25/7/1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçlar.

c) (Ek:25/3/2020-7226/32 md.) 29/4/1959 tarihli ve 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunda yer alan suçlar.

ç) (Ek:13/10/2022-7418/32 md.) 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 27 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında yer alan suçlar.

(2) İçeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı, soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından verilir. Soruşturma evresinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından da içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine karar verilebilir. Bu durumda Cumhuriyet savcısı kararını yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Bu süre içinde kararın onaylanmaması halinde tedbir, Cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır. Erişimin engellenmesi kararı, amacı

gerçekleştirecek nitelikte görülürse belirli bir süreyle sınırlı olarak da verilebilir. Koruma tedbiri olarak verilen içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine ilişkin karara 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.

(3) Hâkim, mahkeme veya Cumhuriyet savcısı tarafından verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının birer örneği, gereği yapılmak üzere Kuruma gönderilir.

(4) İçeriği birinci fıkrada belirtilen suçları oluşturan yayınlara ilişkin olarak (...) erişimin engellenmesi kararı re'sen Başkan tarafından verilir. Bu karar, ~~ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcısına~~ bildirilerek gereğinin yerine getirilmesi istenir.

(5) İçeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının gereği, derhal ve en geç kararın bildirilmesi anından itibaren dört saat içinde yerine getirilir.

(6) Başkan tarafından verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının konusunu oluşturan yayını yapanların kimliklerinin belirlenmesi halinde, Başkan tarafından, Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.

(7) Soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmesi halinde, içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. Bu durumda Cumhuriyet savcısı, hükümsüz kalan içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararına konu internet adresini belirtmek suretiyle, kovuşturmaya yer olmadığı kararının bir örneğini Kuruma gönderir.

(8) Kovuşturma evresinde beraat kararı verilmesi halinde, içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. Bu durumda mahkemece hükümsüz kalan içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararına konu internet adresini belirtmek suretiyle, beraat kararının bir örneği Kuruma gönderilir.

gerçekleştirecek nitelikte görülürse belirli bir süreyle sınırlı olarak da verilebilir. Koruma tedbiri olarak verilen içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine ilişkin karara 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.

(3) Hâkim, mahkeme veya Cumhuriyet savcısı tarafından verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının birer örneği, gereği yapılmak üzere Kuruma gönderilir.

(4) İçeriği birinci fıkrada belirtilen suçları oluşturan yayınlara ilişkin olarak **içeriğin çıkarılması ve/veya** erişimin engellenmesi kararı re'sen Başkan tarafından verilir. Bu karar, **erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara** bildirilerek gereğinin yerine getirilmesi istenir.

(5) İçeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının gereği, derhal ve en geç kararın bildirilmesi anından itibaren dört saat içinde yerine getirilir.

(6) Başkan tarafından verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının konusunu oluşturan yayını yapanların kimliklerinin belirlenmesi halinde, Başkan tarafından, Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.

(7) Soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmesi halinde, içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. Bu durumda Cumhuriyet savcısı, hükümsüz kalan içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararına konu internet adresini belirtmek suretiyle, kovuşturmaya yer olmadığı kararının bir örneğini Kuruma gönderir.

(8) Kovuşturma evresinde beraat kararı verilmesi halinde, içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. Bu durumda mahkemece hükümsüz kalan içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararına konu internet adresini belirtmek suretiyle, beraat kararının bir örneği Kuruma gönderilir.

(9) Konusu birinci fıkrada sayılan suçları oluşturan içeriğin yayından çıkarılması halinde; erişimin engellenmesi kararı, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından kaldırılır. (10) Koruma tedbiri olarak verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının gereğini yerine getirmeyen içerik, yer veya erişim sağlayıcılarının sorumluları, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadağı takdirde, beş yüz günden üç bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. (11) İdarî tedbir olarak verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının yerine getirilmemesi halinde, Başkan tarafından (...) onbin Yeni Türk Lirasından yüzbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. İdarî para cezasının verildiğı andan itibaren yirmidört saat içinde erişim sağlayıcı tarafından kararın yerine getirilmemesi halinde (...) Kurum tarafından yetkilendirmenin iptaline karar verilebilir. (12) Bu Kanunda tanımlanan kabahatler dolayısıyla (...) Kurum tarafından verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlara karşı, 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. (13) İşlemlerin yürütölmesi için Kuruma gönderilen hakim ve mahkeme kararlarna 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre Kurum tarafından itiraz edilebilir. (14) 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde tanımlanan kurum ve kuruluşlar, kendi görev alanına giren suçların internet ortamında işlendiğini tespit etmeleri hâlinde, bu yayınlarla ilgili olarak erişimin engellenmesi kararı alabilirler. Erişimin engellenmesi kararları	(9) Konusu birinci fıkrada sayılan suçları oluşturan içeriğin çıkarılması halinde; erişimin engellenmesi kararı, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından kaldırılır. (10) Koruma tedbiri olarak verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının gereğini yerine getirmeyen içerik, yer veya erişim sağlayıcılarının sorumluları, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadağı takdirde, beş yüz günden üç bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. (11) İdarî tedbir olarak verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının yerine getirilmemesi halinde, Başkan tarafından erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara onbin Yeni Türk Lirasından yüzbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. İdarî para cezasının verildiğı andan itibaren yirmidört saat içinde erişim sağlayıcı tarafından kararın yerine getirilmemesi halinde (...) Kurum tarafından yetkilendirmenin iptaline karar verilebilir. (12) Bu Kanunda tanımlanan kabahatler dolayısıyla (...) Kurum tarafından verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlara karşı, 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. (13) İşlemlerin yürütölmesi için Kuruma gönderilen hakim ve mahkeme kararlarna 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre Kurum tarafından itiraz edilebilir. (14) 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde tanımlanan kurum ve kuruluşlar, kendi görev alanına giren suçların internet ortamında işlendiğini tespit etmeleri hâlinde, bu yayınlarla ilgili olarak erişimin engellenmesi kararı alabilirler. Erişimin engellenmesi kararları
---	---

uygulanmak üzere Kuruma gönderilir. (15) Bu maddeye göre soruşturma aşamasında verilen hâkim kararı ile 9 uncu ve 9/A maddesine göre verilen hâkim kararı birden fazla sulh ceza mahkemesi bulunan yerlerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenen sulh ceza mahkemeleri tarafından verilir. (16) (Ek: 10/9/2014-6552/127 md.; İptal: Anayasa Mahkemesinin 2/10/2014 tarihli ve E.: 2014/149, K.: 2014/151 sayılı Kararı ile.) (17) Bu maddenin ikinci, dördüncü ve ondördüncü fıkraları kapsamında verilen erişimin engellenmesi kararları, ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL vb. şeklinde) içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle verilir. Ancak, teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılamadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda, internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı verilebilir.	uygulanmak üzere Kuruma gönderilir. (15) Bu maddeye göre soruşturma aşamasında verilen hâkim kararı ile 9 uncu ve 9/A maddesine göre verilen hâkim kararı birden fazla sulh ceza mahkemesi bulunan yerlerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenen sulh ceza mahkemeleri tarafından verilir. (16) (Ek: 10/9/2014-6552/127 md.; İptal: Anayasa Mahkemesinin 2/10/2014 tarihli ve E.: 2014/149, K.: 2014/151 sayılı Kararı ile.) (17) Bu maddenin ikinci, dördüncü ve ondördüncü fıkraları kapsamında verilen erişimin engellenmesi kararları, ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL vb. şeklinde) içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle verilir. Ancak, teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılamadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda, internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı verilebilir.
--	--

ÇERÇEVE

MADDE 23- 5651 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasına “ilişkin olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “içeriğin çıkarılması ve/veya” ibaresi eklenmiş ve fıkranın ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dokuzuncu fıkrasında yer alan “yayından” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve onbirinci fıkrasına “Başkan tarafından” ibaresinden sonra gelmek üzere “erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara” ibaresi eklenmiştir.

“Bu karar, erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilerek gereğinin yerine getirilmesi istenir.”

GEREKÇE

MADDE 23- Maddeyle, 5651 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi, 5651 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “içeriğin çıkarılması”na ilişkin düzenlemeyi 11/10/2023 tarihli ve E: 2020/76; K: 2023/172 sayılı kararıyla iptal etmiştir. Söz konusu karar, 10/1/2024 tarihli ve 32425 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

5651 sayılı Kanunun ilgili hükümleri ile Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararının gerekçeleri dikkate alınmak suretiyle düzenleme yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu kapsamda, Teklifte 2 nci maddenin birinci fıkrasının (ö) bendinde yer alan tanım yeniden düzenlenmekte ve içeriğin çıkarılması, sunuculardan veya barındırılan içerikten çıkarılması yerine internet ortamından çıkarılması şeklinde tanımlanmaktadır. Başka bir ifadeyle bu tedbir uygulandığında söz konusu içerikler, gerektiği durumda geri döndürülebilir şekilde internet ortamından çıkarılacaktır. Yapılması öngörülen düzenlemeyle, Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararının gerekçeleri doğrultusunda maddenin dördüncü, dokuzuncu ve onbirinci fıkralarında değişiklik yapılmaktadır.

MADDE 24

~~İçeriğin yayından çıkarılması ve erişimin engellenmesi~~

~~MADDE 9- (1) İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden gerçek ve tüzel kişiler ile kurum ve kuruluşlar, içerik sağlayıcısına, buna ulaşamaması hâlinde yer sağlayıcısına başvurarak uyarı yöntemi ile içeriğin yayından çıkarılmasını isteyebileceği gibi doğrudan sulh ceza hâkimine başvurarak içeriğin çıkarılmasını ve/veya erişimin engellenmesini de isteyebilir.~~

~~(2) İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişilerin talepleri, içerik ve/veya yer sağlayıcısı tarafından en geç yirmi dört saat içinde cevaplandırılır.~~

~~(3) İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik hakları ihlal edilenlerin talepleri doğrultusunda hâkim bu maddede belirtilen kapsamda içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine karar verebilir.~~

~~(4) Hâkim, bu madde kapsamında vereceği erişimin engellenmesi kararlarını esas olarak, yalnızca kişilik hakkının ihlalinin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL, vb. şeklinde) içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle verir. Zorunlu olmadıkça internet sitesinde yapılan yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesine karar verilemez. Ancak, hâkim URL adresi belirtilerek içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle ihlalin engellenemeyeceğine kanaat getirmesi hâlinde, gerekçesini de belirtmek kaydıyla, internet sitesindeki tüm yayına yönelik olarak erişimin engellenmesine de karar verebilir.~~

~~(5) Hâkimin bu madde kapsamında verdiği içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararları doğrudan Birliğe gönderilir.~~

Kişilik haklarının ihlal edilmesi

MADDE 9- (1) Yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler tarafından içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi amacıyla sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir.

(2) Sulh ceza hâkimliğince, ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabildiği hâllerde yirmi dört saat içinde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilir.

(3) Yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişilerin talep etmesi durumunda sulh ceza hâkimliğince, ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabildiği hâllerde başvuranın adının ihlale konu internet adresleriyle ilişkilendirilmemesine karar verilir. Kararda bildirim yapılacak arama motorlarına yer verilir.

(4) Ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılamadığı hâllerde başvuru reddedilir.

(5) Sulh ceza hâkimi, bu madde kapsamında yalnızca ihlalin gerçekleştiği yayın ile sınırlı olarak karar verir. İnternet sitesinde yapılan yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesine karar verilemez. Ancak, URL adresi belirtilerek içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle ihlalin engellenemeyeceğine dair kanaat oluşması veya içeriğin çıkarılması kararının gereğinin yerine getirilmemiş olması hâlinde, gerekçesi açıkça belirtilmek kaydıyla internet sitesinde yapılan yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesine karar verilebilir.

(6) Sulh ceza hâkimi tarafından verilen karar, erişim sağlayıcılara bildirilmek üzere doğrudan

~~(6) Hâkim bu madde kapsamında yapılan başvuruyu en geç yirmi dört saat içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar. Bu karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir.~~

~~(7) Erişimin engellenmesine konu içeriğin yayından çıkarılmış olması durumunda hâkim kararı kendiliğinden hükümsüz kalır.~~

~~(8) Birlik tarafından ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcıya gönderilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının gereği derhâl, en geç dört saat içinde ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcı tarafından yerine getirilir.~~

~~(9) Bu madde kapsamında hâkimin verdiği içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararına konu kişilik hakkının ihlaline ilişkin yayının (...) başka internet adreslerinde de yayınlanması durumunda ilgili kişi tarafından Birliğe müracaat edilmesi hâlinde mevcut karar bu adresler için de uygulanır.~~

~~(10) İnternet ortamında yapılan yayın içeriği nedeniyle kişilik hakları ihlal edilenlerin talep etmesi durumunda hâkim tarafından, başvuranın adının bu madde kapsamındaki karara konu internet adresleri ile ilişkilendirilmemesine karar verilebilir. Kararda, Birlik tarafından hangi arama motorlarına bildirim yapılacağı gösterilir.~~

~~(11) Sulh ceza hâkiminin kararını bu maddede belirtilen şartlara uygun olarak ve süresinde yerine getirmeyen içerik, yer ve erişim sağlayıcıların sorumluları, beş yüz günden üç bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.~~

Birliğe gönderilir. Bu karar, Birlik tarafından erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilir. Bildirim üzerine kararın gereği derhâl ve en geç dört saat içinde yerine getirilir.

(7) Bu madde kapsamında verilen karara konu kişilik hakkının ihlaline ilişkin yayının başka internet adreslerinde de yayınlanması durumunda ilgili kişi tarafından Birliğe müracaat edilerek, kararın bu adresler için de uygulanması talep edilebilir. Talebin Birlik tarafından kabul edilmesi halinde mevcut karar bu adresler için de uygulanır. Talebin Birlik tarafından kabulüne karşı kararı veren hâkimliğe itiraz edilebilir. İnternet sitesindeki yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesi kararlarında bu fıkra hükmü uygulanmaz.

(8) Erişimin engellenmesine konu içeriğin çıkarılmış olması durumunda hâkim kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. İnternet sitesinin tümüne yönelik verilen erişimin engellenmesi kararına konu içeriğin çıkarılmış olması durumunda ise ilgilinin talebi üzerine kararı veren sulh ceza hâkimliği tarafından karar kaldırılır.

(9) Bu madde uyarınca sulh ceza hâkimliklerince verilen kararlara karşı 5271 sayılı Kanun hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kararına itiraz edilen hâkim veya itirazı incelemeye yetkili merci gerekli görmesi halinde tarafları dinleyebilir.

(10) Bu madde uyarınca verilen kararların gereğini yerine getirmeyen erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcının sorumluları bin günden beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(11) Bu madde uyarınca verilen içeriğin çıkarılması kararının gereğinin Türkiye'den günlük erişimi on milyondan fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcı tarafından yerine getirilmemesi

	durumunda ilgili kişi tarafından yapılan müracaat üzerine Birlik, kararın uygulanmasını sağlamak için sosyal ağ sağlayıcıya yeniden bildirimde bulunur. Bildirime rağmen kararın gereğinin yirmidört saat içinde yerine getirilmemesi durumunda ilgili kişi tarafından sosyal ağ sağlayıcının internet trafiğı bant genişliğinin yüzde elli oranında daraltılması için kararı veren sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir. Başvurunun kabulüne ilişkin hâkim kararının uygulanmasından itibaren otuz gün içinde içeriğın çıkarılmaması halinde ilgili kişi tarafından sosyal ağ sağlayıcının internet trafiğı bant genişliğinin yüzde doksan oranına kadar daraltılması için kararı veren sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir. Hâkim ikinci başvuru üzerine vereceğı kararında, yüzde elliden düşük olmamak kaydıyla, sunulan hizmetin niteliğini de dikkate alarak daha düşük bir oran belirleyebilir. Hâkim tarafından verilen kararlar erişim sağlayıcılara bildirilmek üzere Birliğe gönderilir. Kararların gereğı, bildirimden itibaren derhâl ve en geç dört saat içinde erişim sağlayıcılar tarafından yerine getirilir. İçeriğın çıkarılması kararının gereğinin yerine getirilmesi halinde ilgilinin talebi üzerine kararı veren sulh ceza hâkimliğı tarafından internet trafiğı bant genişliğinin daraltılmasına ilişkin karar kaldırılır.
--	---

ÇERÇEVE

MADDE 24- 5651 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 9 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Kişilik haklarının ihlal edilmesi

MADDE 9- (1) Yayın içeriğı nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler tarafından içeriğın çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi amacıyla sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir.

(2) Sulh ceza hâkimliğince, ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilirdiğı hâllerde yirmi dört saat içinde içeriğın çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilir.

(3) Yayın içeriğı nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişilerin talep etmesi durumunda sulh ceza hâkimliğince, ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilirdiğı hâllerde başvuranın adının ihlale konu internet adresleriyle ilişkilendirilmemesine karar verilir. Kararda bildirim yapılacak arama motorlarına yer verilir.

(4) Ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılamadığı hâllerde başvuru reddedilir.

(5) Sulh ceza hâkimi, bu madde kapsamında yalnızca ihlalin gerçekleştiğı yayın ile sınırlı olarak karar verir. İnternet sitesinde yapılan

yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesine karar verilemez. Ancak, URL adresi belirtilerek içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle ihlalin engellenemeyeceğine dair kanaat oluşması veya içeriğin çıkarılması kararının gereğinin yerine getirilmemiş olması hâlinde, gerekçesi açıkça belirtmek kaydıyla internet sitesinde yapılan yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesine karar verilebilir.

(6) Sulh ceza hâkimi tarafından verilen karar, erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilmek üzere doğrudan Birliğe gönderilir. Bu karar, Birlik tarafından erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilir. Bildirim üzerine kararın gereği derhâl ve en geç dört saat içinde yerine getirilir.

(7) Bu madde kapsamında verilen karara konu kişilik hakkının ihlaline ilişkin yayının başka internet adreslerinde de yayınlanması durumunda ilgili kişi tarafından Birliğe müracaat edilerek, kararın bu adresler için de uygulanması talep edilebilir. Talebin Birlik tarafından kabul edilmesi halinde mevcut karar bu adresler için de uygulanır. Talebin Birlik tarafından kabulüne karşı kararı veren hâkimliğe itiraz edilebilir. İnternet sitesindeki yayının tümüne yönelik erişimin engellenmesi kararlarında bu fıkra hükmü uygulanmaz.

(8) Erişimin engellenmesine konu içeriğin çıkarılmış olması durumunda hâkim kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. İnternet sitesinin tümüne yönelik verilen erişimin engellenmesi kararına konu içeriğin çıkarılmış olması durumunda ise ilgilinin talebi üzerine kararı veren sulh ceza hâkimliği tarafından karar kaldırılır.

(9) Bu madde uyarınca sulh ceza hâkimliklerince verilen kararlara karşı 5271 sayılı Kanun hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kararına itiraz edilen hâkim veya itirazı incelemeye yetkili merci gerekli görmesi halinde tarafları dinleyebilir.

(10) Bu madde uyarınca verilen kararların gereğini yerine getirmeyen erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcının sorumluları bin günden beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(11) Bu madde uyarınca verilen içeriğin çıkarılması kararının gereğinin Türkiye’den günlük erişimi on milyondan fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcı tarafından yerine getirilmemesi durumunda ilgili kişi tarafından yapılan müracaat üzerine Birlik, kararın uygulanmasını sağlamak için sosyal ağ sağlayıcıya yeniden bildirimde bulunur. Bildirime rağmen kararın gereğinin yirmidört saat içinde yerine getirilmemesi durumunda ilgili kişi tarafından sosyal ağ sağlayıcının internet trafiği bant genişliğinin yüzde elli oranında daraltılması için kararı veren sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir. Başvurunun kabulüne ilişkin hâkim kararının uygulanmasından itibaren otuz gün içinde içeriğin çıkarılmaması halinde ilgili kişi tarafından sosyal ağ sağlayıcının internet trafiği bant genişliğinin yüzde doksan oranına kadar daraltılması için kararı veren sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir. Hâkim ikinci başvuru üzerine vereceği kararında, yüzde elliden düşük olmamak kaydıyla, sunulan hizmetin niteliğini de dikkate alarak daha düşük bir oran belirleyebilir. Hâkim tarafından verilen kararlar erişim sağlayıcılara bildirilmek üzere Birliğe gönderilir. Kararların gereği, bildirimden itibaren derhâl ve en geç dört saat içinde erişim sağlayıcılar tarafından yerine getirilir. İçeriğin çıkarılması kararının gereğinin yerine getirilmesi halinde ilgilinin talebi üzerine kararı veren sulh ceza hâkimliği tarafından internet trafiği bant genişliğinin daraltılmasına ilişkin karar kaldırılır.”

GEREKÇE

MADDE 24- Maddeyle, 5651 sayılı Kanunun Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 9 uncu maddesi başlığıyla birlikte yeniden düzenlenmektedir.

Anayasa Mahkemesi 11/10/2023 tarihli ve E: 2020/76; K: 2023/172 sayılı kararıyla 9 uncu maddeyle ifade özgürlüğüne getirilen müdahalenin hukuki güvenlik ve belirlilik ölçütleri bağlamında birtakım tereddütlere yol açtığını ve kapsamı ile sınırlarının belirli olmadığını

belirterek maddenin iptaline karar vermiştir. Söz konusu karar, 10/1/2024 tarihli ve 32425 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Maddeyle, Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararının gerekçesi ile internet ortamında özellikle kasıtlı yapılan paylaşımlar sonucunda gelir elde edilen özel iş modellerinin varlığı, kullanıcıların tespitinin teknolojinin gelişmesiyle birlikte zorlaşması, kişilik haklarına saldırı niteliğini haiz paylaşımların kolaylıkla ve sıklıkla yapılabilmesi gibi hususlar birlikte değerlendirilmek suretiyle en az suçla mücadelede eşdeğer ölçüde hukuki mücadele araçlarının tesis edilmesinin gerekliliği doğrultusunda düzenleme yapılmaktadır.

Maddeyle, yayın içeriği nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden kişiler tarafından içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi amacıyla sulh ceza hâkimliğine başvurulabileceği ve sulh ceza hâkimliğince, ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılabilirdiği hâllerde yirmi dört saat içinde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verileceği kabul edilmektedir. Buna göre sulh ceza hâkimliği, ilk bakışta ihlal doktrini uyarınca ihlalin ilk bakışta anlaşılabilirdiği durumlarda kademeli olarak içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verecek, ayrıntılı bir inceleme yapılmasına gerek olmaksızın ihlalin ilk bakışta anlaşılamadığı hâllerde ise başvuruyu reddedecektir.

Düzenlemeyle, sulh ceza hâkimliklerince verilen kararlara karşı 5271 sayılı Kanun hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebileceği kabul edilmektedir. Bununla birlikte, kararına itiraz edilen hâkim veya itirazı incelemeye yetkili merciin gerekli görmesi halinde tarafları dinleyebilmesine de imkân tanınmaktadır.

Diğer yandan, içeriğin çıkarılması kararlarının etkili şekilde uygulanabilmesi bakımından kullanıcı tabanlarının genişliği ve kişilik haklarının korunmasındaki kritik rolleri nedeniyle Türkiye’den günlük erişimi on milyondan fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılara yönelik olarak düzenleme yapılmaktadır.

26/9/2004 TARİHLİ VE 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 25

Yaş küçüklüğü

Madde 31- (1) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğu yoktur. Bu kişiler hakkında, ceza kovuşturması yapılamaz; ancak, çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir.

(2) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanların işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması hâlinde ceza sorumluluğu yoktur. Ancak bu kişiler hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. İşlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak

Yaş küçüklüğü

Madde 31- (1) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğu yoktur. Bu kişiler hakkında, ceza kovuşturması yapılamaz; ancak, çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir.

(2) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanların işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması hâlinde ceza sorumluluğu yoktur. Ancak bu kişiler hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. İşlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak

davranışlarını yönlendirme yeteneğinin varlığı hâlinde, bu kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde oniki yıldan onbeş yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde dokuz yıldan onbir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların yarısı indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası yedi yıldan fazla olamaz.

(3) Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde onsekiz yıldan **yirmidört** yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde oniki yıldan **onbeş** yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların üçte biri indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası oniki yıldan fazla olamaz.

davranışlarını yönlendirme yeteneğinin varlığı hâlinde, bu kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde oniki yıldan onbeş yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde dokuz yıldan onbir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların yarısı indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası yedi yıldan fazla olamaz.

(3) Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde onsekiz yıldan **yirmiyedi** yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde oniki yıldan **onsekiz** yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların üçte biri indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası oniki yıldan fazla olamaz.

Ancak, somut olayda;

a) Kasta dayalı kusurun ağırlığı,

b) Güdülen amaç ve saik,

c) Suçun işleniş şekli,

d) Daha önceden kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm edilmiş olma,

hususları göz önünde bulundurularak kasten öldürme (madde 81 ve 82) suçunu işleyen kişi hakkında bu fıkra hükümleri uygulanmayabilir.

ÇERÇEVE

MADDE 25- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 31 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “yirmidört yıla;” ibaresi “yirmiyedi yıla;”, “onbeş yıla” ibaresi “onsekiz yıla” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ancak, somut olayda;

a) Kasta dayalı kusurun ağırlığı,

b) Güdülen amaç ve saik,

c) Suçun işleniş şekli,

d) Daha önceden kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm edilmiş olma,

hususları göz önünde bulundurularak kasten öldürme (madde 81 ve 82) suçunu işleyen kişi hakkında bu fıkra hükümleri uygulanmayabilir.”

GEREKÇE

MADDE 25- Maddeyle, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 31 inci maddesinin üçüncü fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Türk Ceza Kanununun 31 inci maddesinin mevcut üçüncü fıkrası uyarınca fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan çocuklar hakkında verilecek cezalardan belirli oranlarda indirim yapılmaktadır. Bu yaş grubundaki çocukların davranışlarını yönlendirme yetenekleri yeterince gelişmemiş olsa da günümüz şartlarına göre fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişimleri dikkate alındığında ağır sonuçlar doğuran bazı suçlar bakımından davranışlarını yönlendirme yeteneklerine sahip oldukları görülebilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan düzenlemeyle, somut olay bakımından; kasta dayalı kusurun ağırlığı, güdülen amaç ve saik, suçun işleniş şekli veya daha önceden kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm edilmiş olma hususları dikkate alınarak Türk Ceza Kanununun 81 inci ve 82 nci maddelerinde düzenlenen kasten öldürme suçunu işleyen 15-18 yaş grubu çocuklar hakkında bu fıkra hükümlerinin uygulanmayabileceği kabul edilmektedir.

Ayrıca fıkra da yapılan değişiklikle, fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan çocuklar hakkında ağırlaştırılmış müebbet ve müebbet hapis cezaları yerine verilecek süreli hapis cezasının üst sınırında artırım yapılmaktadır. Böylelikle, suç ve cezalar arasındaki ölçülülük ve orantılılığın korunması ile ceza adaletinin sağlanması yanında suçla daha etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 26

Suç işlemek amacıyla örgüt kurma

Madde 220- (1) Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, **dört** yıldan **sekiz** yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.

(2) Suç işlemek amacıyla kurulmuş olan örgüte üye olanlar, iki yıldan **dört** yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Örgütün silahlı olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza **dörtte birinden yarısına kadar** artırılır.

(4) Örgütün faaliyeti çerçevesinde suç işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı da cezaya hükmolunur.

(5) Örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır.

Suç işlemek amacıyla örgüt kurma

Madde 220- (1) Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, **beş** yıldan **on** yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.

(2) Suç işlemek amacıyla kurulmuş olan örgüte üye olanlar, iki yıldan **beş** yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Örgütün silahlı olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza **yarısı oranında** artırılır.

(4) Örgütün faaliyeti çerçevesinde suç işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı da cezaya hükmolunur.

(5) **Örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarda çocukların araç olarak kullanılması halinde, örgüt yöneticilerine yukarıdaki**

(6) (İptal fıkra: Anayasa Mahkemesinin 5/11/2024 Tarihli ve E.:2024/81, K.:2024/189 Sayılı Kararı ile) (7) Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir. (8) Örgütün cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.	fıkralara göre verilecek ceza yarısından bir katına kadar artırılır. Örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır. (6) (İptal fıkra: Anayasa Mahkemesinin 5/11/2024 Tarihli ve E.:2024/81, K.:2024/189 Sayılı Kararı ile) (7) Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir. (8) Örgütün cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.
ÇERÇEVE MADDE 26- 5237 sayılı Kanunun 220 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “dört yıldan sekiz yıla” ibaresi “beş yıldan on yıla”, ikinci fıkrasında yer alan “dört yıla” ibaresi “beş yıla” ve üçüncü fıkrasında yer alan “dörtte birinden yarısına kadar” ibaresi “yarısı oranında” şeklinde değiştirilmiş ve beşinci fıkrasına birinci cümlesinden önce gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir. “Örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarda çocukların araç olarak kullanılması halinde, örgüt yöneticilerine yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarısından bir katına kadar artırılır.”	
GEREKÇE MADDE 26- Maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 220 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Suç işlemek amacıyla kişilerin örgütsel bir yapılanma içerisine girmeleri, henüz amaçlanan suçlar işlenmemiş olsa dahi, toplumsal barışı tehlikeye attığı gibi kamu otoritesini de zedelemektedir. Suçla korunan hukuki değer, kamu güvenliği ve kamu barışıdır. Kamu güvenliği ve kamu barışının bozulması ise, kişilerin güvenli bir şekilde yaşama hakkını zedeleyecektir. Suç örgütlerinin varlığı mağdurların mukavemetini zayıflatmak suretiyle amaç suçun işlenmesini kolaylaştırmakta ve suç ve suçlulukla mücadeleyi zorlaştırmaktadır. Düzenlemeyle örgüt kurmak, yönetmek ve örgüte üye olmak suçlarının hapis cezalarının alt ve üst sınırları artırılmaktadır. Böylelikle suçla daha etkin mücadele etmek suretiyle toplumsal huzur ve sükûnun sağlanması amaçlanmaktadır. Suç örgütleri, çıkarları uğruna çocukları kullanma eğilimi gösterebilmektedir. Çocukların suça alet edilmesi, sadece onların ruhlarına derin yaralar açmakla kalmamakta, toplumun manevi dokusunu, güvenli geleceğini ve adalet duygusunu da ciddi anlamda zedelemektedir. Çocukları bu tür olumsuz durumlardan korumak için gerek sosyal politikalar üretilmesi gerekse caydırıcı yaptırımlar öngörülmesi Devletin en	

öncelikli görevleri arasında yer almaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarda çocukların araç olarak kullanılması halinde, örgüt yöneticilerine maddenin birinci ve/veya üçüncü fıkrası kapsamında verilecek cezanın yarısından bir katına kadar artırılacağı kabul edilmektedir. Böylelikle, çocukların örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarda kullanılmasına yönelik caydırıcılığın sağlanması suretiyle korunmaları öngörülmektedir. Belirtmek gerekir ki düzenleme, sadece örgüt yöneticiliği nedeniyle verilecek cezanın artırılmasını sağlamaktadır.

13/12/2004 TARİHLİ VE 5275 SAYILI CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUN

MEVCUT METİN

TASLAK METİN

MADDE 27

Çocuk kapalı ceza infaz kurumları

Madde 11- (1) Çocuk tutukluların ya da çocuk eğitimevlerinden disiplin veya diğer nedenlerle kapalı ceza infaz kurumlarına nakillerine karar verilen çocukların barındırıldıkları ve firara karşı engelleri olan iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, eğitim ve öğretime dayalı kurumlardır.

(2) Oniki-onsekiz yaş grubu çocuklar, cinsiyetleri ve fizikî gelişim durumları göz önüne alınarak bu kurumların ayrı ayrı bölümlerinde barındırılırlar.

(3) Bu hükümlüler, kendilerine özgü kurumun bulunmadığı hâllerde kapalı ceza infaz kurumlarının çocuklara ayrılan bölümlerine yerleştirilirler. Kurumlarda ayrı bölümlerin bulunmaması hâlinde, kız çocukları kadın kapalı ceza infaz kurumlarının bir bölümünde veya diğer kapalı ceza infaz kurumlarının kendilerine ayrılan bölümlerinde barındırılırlar.

(4) Bu kurumlarda çocuklara eğitim ve öğretim verilmesi ilkesine tam olarak uyulur.

Çocuk kapalı ceza infaz kurumları

Madde 11- (1) Çocuk **hükümlülerin veya** tutukluların ya da çocuk eğitimevlerinden disiplin veya diğer nedenlerle kapalı ceza infaz kurumlarına nakillerine karar verilen çocukların barındırıldıkları ve firara karşı engelleri olan iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, eğitim ve öğretime dayalı kurumlardır.

(2) Oniki-onsekiz yaş grubu çocuklar, cinsiyetleri ve fizikî gelişim durumları göz önüne alınarak bu kurumların ayrı ayrı bölümlerinde barındırılırlar.

(3) Bu hükümlüler, kendilerine özgü kurumun bulunmadığı hâllerde kapalı ceza infaz kurumlarının çocuklara ayrılan bölümlerine yerleştirilirler. Kurumlarda ayrı bölümlerin bulunmaması hâlinde, kız çocukları kadın kapalı ceza infaz kurumlarının bir bölümünde veya diğer kapalı ceza infaz kurumlarının kendilerine ayrılan bölümlerinde barındırılırlar.

(4) Bu kurumlarda çocuklara eğitim ve öğretim verilmesi ilkesine tam olarak uyulur.

ÇERÇEVE

MADDE 27- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “tutukluların” ibaresi “hükümlülerin veya tutukluların” şeklinde değiştirilmiştir.

GEREKÇE

MADDE 27- Maddeyle, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasında düzenleme yapmak suretiyle çocuk hükümlülerin cezalarının infazına çocuk kapalı ceza infaz kurumlarında başlanması akabinde çocuk eğitimevlerine gönderilmesi sağlanmaktadır.

MADDE 28

Çocuk eğitimevleri

Madde 15- (1) Çocuk eğitimevleri; çocuk hükümlüler hakkında verilen cezaların, hükümlülerin eğitilmeleri, meslek edinmeleri ve yeniden toplumla bütünleştirilmeleri amaçları güdülerek yerine getirildiği tesislerdir. Bu kurumlarda firara karşı engel bulundurulmaz; kurum güvenliği iç güvenlik görevlilerinin gözetim ve sorumluluğunda sağlanır. (2) Kurum içinde veya dışında herhangi bir eğitim ve öğretim programına devam eden ve onsekiz yaşını dolduran çocukların, eğitim ve öğretimlerini tamamlayabilmeleri bakımından yirmibir yaşını bitirinceye kadar bu tesislerde kalmalarına izin verilebilir.

(3) ~~Haklarında tutuklama kararı bulunanlar ile 11 inci madde kapsamına girenler hariç olmak üzere, bu tesislerde bulunan çocuk hükümlüler kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmezler.~~

Çocuk eğitimevleri

Madde 15- (1) Çocuk eğitimevleri; çocuk hükümlüler hakkında verilen cezaların, hükümlülerin eğitilmeleri, meslek edinmeleri ve yeniden toplumla bütünleştirilmeleri amaçları güdülerek yerine getirildiği tesislerdir. Bu kurumlarda firara karşı engel bulundurulmaz; kurum güvenliği iç güvenlik görevlilerinin gözetim ve sorumluluğunda sağlanır. (2) Kurum içinde veya dışında herhangi bir eğitim ve öğretim programına devam eden ve onsekiz yaşını dolduran çocukların, eğitim ve öğretimlerini tamamlayabilmeleri bakımından yirmibir yaşını bitirinceye kadar bu tesislerde kalmalarına izin verilebilir.

(3) Çocuk hükümlülerin çocuk kapalı ceza infaz kurumundan çocuk eğitimevine ayrılmasına 89 uncu madde uyarınca psikolog, pedagog, çocuk gelişimcisi, sosyal çalışmacı, psikolojik danışman, rehberlik uzmanı ve öğretmen gibi en az bir uzman görevlinin de katılımıyla idare ve gözlem kurulu tarafından yapılan değerlendirme sonucunda karar verilir. Çocuk eğitimevine ayırmaya ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen çocuk hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tabi tutulma süreleri altı ayı geçemez.

(4) Aşağıdaki hâllerde çocuk hükümlüler hakkında verilen cezalar doğrudan çocuk eğitimevlerinde yerine getirilir:

- Kasıtlı suçlardan toplam üç yıl veya daha az hapis cezasına mahkûm olanlar.
- Taksirli suçlardan toplam beş yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm olanlar.

	(5) Doğrudan çocuk eğitimevine alınanlar dahil olmak üzere bu kurumlarda bulunan çocuk hükümlülerden; a) Firar edenler veya başka bir fiilden dolayı haklarında tutuklama kararı verilenler idare ve gözlem kurulu kararıyla, b) Kapalı ceza infaz kurumuna iade veya odaya kapatma disiplin cezası alıp, bu cezası kesinleşmiş olanlar veya asayiş ve düzenin sağlanması amacıyla disiplin cezası kesinleşmemiş olsa bile eylemi kurum düzeni ya da kişi güvenliği bakımından tehlike oluşturanlar idare ve gözlem kurulu kararıyla, çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilirler. (6) Tehlikeli hâlde bulunan, delil karartma tehlikesi olan, soruşturmanın veya kovuşturmanın amacını ya da tutukevinin güvenliğini tehlikeye düşüren veya suçun tekrarına olanak verecek davranışlarda bulunan çocuk tutuklular hariç olmak üzere, üst sınırı on yıl veya daha az hapis cezasını gerektiren suçlarda çocuk tutuklular, idare ve gözlem kurulunun kararı ve infaz hâkiminin onayıyla çocuk eğitimevlerinde barındırılabilir. Çocuk eğitimevlerinde barındırılma şartlarını kaybeden çocuk tutuklular, idare ve gözlem kurulu kararıyla çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilirler. (7) Çocuk hükümlülerin, suç ve ceza türlerine göre, çocuk eğitimevlerine ayrılıp ayrılmamalarına, çocuk eğitimevlerinde geçirecekleri süreler, çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine, doğrudan çocuk eğitimevlerine alınmalarına, doğrudan çocuk eğitimevlerine alınanların çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.
ÇERÇEVE MADDE 28- 5275 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir. “(3) Çocuk hükümlülerin çocuk kapalı ceza infaz kurumundan çocuk eğitimevine ayrılmalarına 89 uncu madde uyarınca psikolog,	

pedagog, çocuk gelişimcisi, sosyal çalışmacı, psikolojik danışman, rehberlik uzmanı ve öğretmen gibi en az bir uzman görevlinin de katılımıyla idare ve gözlem kurulu tarafından yapılan değerlendirme sonucunda karar verilir. Çocuk eğitimevine ayırmaya ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen çocuk hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tabi tutulma süreleri altı ayı geçemez.”

“(4) Aşağıdaki hâllerde çocuk hükümlüler hakkında verilen cezalar doğrudan çocuk eğitimevlerinde yerine getirilir:

a) Kasıtlı suçlardan toplam üç yıl veya daha az hapis cezasına mahkûm olanlar.

b) Taksirli suçlardan toplam beş yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm olanlar.

(5) Doğrudan çocuk eğitimevine alınanlar dahil olmak üzere bu kurumlarda bulunan çocuk hükümlülerden;

a) Firar edenler veya başka bir fiilden dolayı haklarında tutuklama kararı verilenler idare ve gözlem kurulu kararıyla,

b) Kapalı ceza infaz kurumuna iade veya odaya kapatma disiplin cezası alıp, bu cezası kesinleşmiş olanlar veya asayiş ve düzenin sağlanması amacıyla disiplin cezası kesinleşmemiş olsa bile eylemi kurum düzeni ya da kişi güvenliği bakımından tehlike oluşturanlar idare ve gözlem kurulu kararıyla,

çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilirler.

(6) Tehlikeli hâlde bulunan, delil karartma tehlikesi olan, soruşturmanın veya kovuşturmanın amacını ya da tutukevinin güvenliğini tehlikeye düşüren veya suçun tekrarına olanak verecek davranışlarda bulunan çocuk tutuklular hariç olmak üzere, üst sınırı on yıl veya daha az hapis cezasını gerektiren suçlarda çocuk tutuklular, idare ve gözlem kurulunun kararı ve infaz hâkiminin onayıyla çocuk eğitimevlerinde barındırılabilir. Çocuk eğitimevlerinde barındırılma şartlarını kaybeden çocuk tutuklular, idare ve gözlem kurulu kararıyla çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilirler.

(7) Çocuk hükümlülerin, suç ve ceza türlerine göre, çocuk eğitimevlerine ayrılıp ayrılmamalarına, çocuk eğitimevlerinde geçirecekleri süreler, çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine, doğrudan çocuk eğitimevlerine alınmalarına, doğrudan çocuk eğitimevlerine alınanların çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.”

GEREKÇE

MADDE 28- Maddeyle, 5275 sayılı Kanunun 15 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Teklifle, 5275 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde düzenleme yapmak suretiyle çocuk hükümlülerin cezalarının infazına çocuk kapalı ceza infaz kurumlarında başlanması yönünde hüküm getirilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklik, çocuk hükümlülerin çocuk kapalı ceza infaz kurumundan çocuk eğitimevine ayrılmalarına 89 uncu madde uyarınca psikolog, pedagog, çocuk gelişimcisi, sosyal çalışmacı, psikolojik danışman, rehberlik uzmanı ve öğretmen gibi en az bir uzman görevlinin de katılımıyla idare ve gözlem kurulu tarafından yapılan iyi hâl değerlendirmesi sonucunda karar verileceği kabul edilmektedir. Ayrıca, çocuk eğitimevine ayırmaya ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen çocuk hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tabi tutulma süresinin altı ayı geçemeyeceği düzenlenmektedir. Bu süre, yönetmelikle belirlenecektir.

Maddeye eklenen dördüncü fıkrayla, doğrudan çocuk eğitimevlerinde yerine getirilecek cezalar belirlenmektedir. Buna göre kasıtlı suçlardan toplam üç yıl veya daha az, taksirli suçlardan ise toplam beş yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm olan çocuk hükümlülerin cezaları doğrudan çocuk eğitimevlerinde yerine getirilecektir.

Maddeye eklenen beşinci fıkrayla, çocuk eğitimevlerinde bulunan çocuk hükümlülerin hangi hallerde çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına

gönderileceği düzenlenmektedir.

Maddeye eklenen altıncı fıkrayla, bazı şartları taşıyan çocuk tutukluların çocuk eğitimevlerinde barındırılabilmelerine imkân tanınmaktadır. Düzenlemeyle, tehlikeli hâlde bulunan, delil karartma tehlikesi olan, soruşturmanın veya kovuşturmanın amacını ya da tutukevinin güvenliğini tehlikeye düşüren veya suçun tekrarına olanak verecek davranışlarda bulunan çocuk tutuklular hariç olmak üzere, üst sınırı on yıl veya daha az hapis cezasını gerektiren suçlarda çocuk tutukluların idare ve gözlem kurulu kararı ve infaz hâkiminin onayıyla çocuk eğitimevlerinde barındırılabilmesine imkân sağlanmaktadır. Ayrıca, çocuk eğitimevlerinde barındırılma şartlarını kaybeden çocuk tutukluların, idare ve gözlem kurulu kararıyla çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderileceği kabul edilmektedir.

Maddeye eklenen yedinci fıkrayla, çocuk hükümlülerin, suç ve ceza türlerine göre, çocuk eğitimevlerine ayrılıp ayrılmamalarına, çocuk eğitimevlerinde geçirecekleri sürelerle, çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine, doğrudan çocuk eğitimevlerine alınmalarına, doğrudan çocuk eğitimevlerine alınanların çocuk kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine ve diğer hususlara ilişkin usul ve esasların yönetmelikte gösterileceği kabul edilmektedir.

MADDE 29

ÇERÇEVE

MADDE 29- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

GEREKÇE

MADDE 29- Yürürlük maddesidir.

MADDE 30

ÇERÇEVE

MADDE 30- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

GEREKÇE

MADDE 30- Yürütme maddesidir.